Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4347 — ԶՈՐԵԲԹԱԹԻ 29 ՅՈՒՆԻՍ 1888 — (Ն. Տ.) 11 ՅՈՒԼԻՍ 1888 — Ի ՀԻԼԳԱՏԻ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԱԼԷՄ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غزتهسی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՌԱՆՁԻՆ ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ԳԻՆԵՐ

Օտար Տարեկան	քսանհինգ արծաթ	160
» » Վեցամսեայ	» »	80
» » Եռամսեայ	» »	40
Դաւառաց » Տարեկան եւ տեղական Թղթատարով տարեկան	» »	240
Դաւառաց Տարեկան եւ տեղական Թղթատարով Վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանգ	58
» » Վեցամսեայ	»	26

Դուրս զրկուած թղթերու համար ոչինչ ծախք չի պահանջուիր։ Ինչպէս գոյացած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les manuscrits sont reçus AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԻՆՉՈ՞Ւ ԳՐԱՒԵՑ ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԻՆԸ

Պիզմարք Իշխանի լրագիրը, Նոր Տեսչէ Ազիկեմայէ Զայտունգ, Ալզաս-Լոռէնի սահմանագլխոց վրայ հատատեալ անցագրաց նոր կանոնագրոյն գէմ ուղղուած քննադատութիւններն հերքելով, հետեւեալ կերպիւ կը խօսի յիշեալ գաւառաց գերման Տէրութեան հետ ունեցած յարաբերութեան վրայ.

«Ո՛չ թէ մեր սրտին ներշնչմանց հպատակելով, այլ լոկ օգտակարութեան տեսակէտով գրաւեցինք Ալզաս-Լոռէն։ Մեք ո՛չ այնչափ մղուեցանք այս գաւառաց ժողովրդեան համար մեր տածած բարեկամութեան զգացումէն, ո՛չ ալ այն կողմանց վաճառականութիւնը մեր ձեռքն անցուցնելու բաղձանքէն։ Մեք գլխաւորապէս ռազմագիտական տեսութեամբք շարժեցանք։ Ուզեցինք զմեզ պաշտպանել այն վտանգաւոր կէտին դէմ որ՝ ի Վիսեմպուրկ Գերմանիոյ հողին մէջ մրխուած Ֆրանսական յառաջապահ մ'էր, և Վիսեմպուրկէ զատ նաև ՄէՀի և Սթրազպուրկի գրաւմամբ, չանցինք ապահովուիլ Ֆրանսական յարձակման մը դէմ։

«Եթէ յաջողինք գերմանական ազգութեան զգացումն արծարծել մեր Ալզաս-Լոռէնցի հայրենակցաց մէջ, —որը ընդ երկար ապրած էին օտար իշխանութեան մը ներքեւ, որ իրենց համար հոգ չէր ըներ,—մեծ բախտաւորութիւն մը պիտի համարինք զայն։ Բայց այս արդիւնքը չուտով ձեռք չպիտի բերուի։ Ալզաս-Լոռէնի Նախորդ Կուսակալին (Մանթէօֆել Մարեշալին) բարեացակամ հաշտարար զգացումնը այս գործիս մէջ օգուտ չունեցան մեզ։ Հոգ չտարուեցաւ տկարացնելու և խզելու այն կապեր որովք Ֆրանսայի կապուած են նոր գրաւեալ գաւառաց բնակիչներն։ Հոգ չտարուեցաւ նաեւ հասկցնելու թէ գերմանական սահմանագլուխն այսուհետեւ ո՛չ թէ Ռէնն գետն է այլ Վոսժեան լերինքը։ Այս համոզումն ահա պէտք է ներշնչել Ալզաս-Լոռենցիներուն։

«Գերմանիոյ հետ Ալզասի յարաբերութիւնը անչափ պիտի աւելնան որ չափ նուազին Ֆրանսայի հետ։ Այս նպատակաւ ահա որոշուեցաւ անցագիր ներկայացնելու պարտաւորութիւն, և եթէ այս տնօրինութիւն բաւական արդիւնք չտայ, հարկ է առիւրիշ միջոցներ ձեռք առնուլ տեսական կերպիւ։ ըստ որում մեր պարտաւորութիւն է ամենայն յարատեւութեամբ աշխատիլ խզելու Ալզաս-Լոռէնը Ֆրանսայի հետ միացնող կապը։

«Տասն և ութ տարւոյ միջոցին Կոյռէրսլան Երէյէ (Reichsland, Ալզաս-Լոռէն) բնակիչք մեզ չմօտեցան, և միայն մէկ բացառութեամբ՝ կայսրութեան հակառակ երեսփոխանները զրկեցին ի Ռայխսթակ։ Գերմանիա Ֆրանսայի դէմ իւր պաշտպանողական գրութիւնը կը կարգէ կացութեան պահանջից համեմատ։ Գերմանիա ո՛չ միայն իրաւունք ալ և պարտաւորութիւն ունի Ֆրանսայի հետ իւր յարաբերութեանց մէջ միայն մէկ բանի միտ դնելու, գերման կայսրութեան ապահովութեան եւ պաշտպանութեան։ Կայսրութիւնն Ալզաս Լոռենցիներէն չնորհ կամ համակրանք չի կրնար հայցել։ Եթէ Ալզաս-Լոռենցի ժողովուրդը կ'ուզէ մեզ գալ, ապահով կրնայ լինել թէ գրկաբաց պիտի ընդունինք։ Բայց մինչեւ այն ժամանակ Գերմանիա հարկադրեալ է շարժիլ իւր անձնական պահպանութեան զգացման թելադրած նպատակներով միայն։»

Պերլինի կառավարական լրագրոյն այս լեզուն յոյս չի տար թէ Ալզաս-Լոռէնի սահմանագլխոց վրայ ի կիր առեալ անցագրաց խիստ տնօրինութիւնը մեղմացուցին, կամ գերմանական վարչութիւնն ընդհանրապէս աւելի հաշտարար ոգւով մը վարուի գրաւեալ գաւառաց ժողովրդեան հետ։

Ընդհակառակն, Լայփցիկի եղեռնական բարձրագոյն Դատենին առջեւ յայտնուած բարձրագոյն դատերը Ֆրանսայի դէմ գերման ժողովրդեան զգացումները գրգռելու կը ծառայեն, յիշեցնելով միշտ թէ Ֆրանսայի պատերազմական նախարարը լրտեսներու և կաշառող և կաշառեալ գործակալներու միջոցաւ կը փորձէ կարօտ գերմանահպատակներ՝ կայսրութեան զինուորական միջոցներուն և ներքին կարգադրութիւններուն վրայ գաղտնի տեղեկութիւններ հաղորդել ի Փարիզ։ Քանի որ Ֆրանսա կը չանայ թափանցել Գերմանիոյ զինուորական գաղտնիքներուն, Գերմանիան ևս իրենց զինուորական պահպանութեան միջոցները կը խստացնեն։ Գերմանիան անչուշտ գաղտնի տեղեկութիւններ կ'ըստանան Ֆրանսայի զինուորական միջոցներուն վրայ, բայց զարմանալի է որ, մինչ Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան Գերմանիոյ մէջ պահած լրտեսը մի առ մի կիրնան գերման ոստիկանութեան ձեռքը, գերման լրտեսը Ֆրանսացւոց ձեռքը չեն իյնար։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.

ՕԳԱՏՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱՇԳԱՆԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴՈՅ

Կոմս Ալպէրթ Ափոնեի, երեւելի մաճառ քաղաքագէտն, անդամ Խորհրդարանի, վերջերս ճառ մը արտասանեց իւր ընտրողաց առջեւ, բացատրելով թէ ինչո՛ւ համար Պատուիրակութիւնը սիրայօժար քուէարկեցին զինուորական նոր վարկերը։ «Մեք պատրաստ պէտք է լինինք, ըսաւ, ո՛չ միայն պատերազմ մղելու, այլ և յաջող պատերազմ մը։» Յայտարարեց թէ Կառավարութիւնը պուլկարական խնդրոյն վրայ որոշ խոստումներ տուած է Պատուիրակութեանց։

«Մեք բացարձակապէս կը մերժենք այն յայտնութիւն թէ Ռուսիա ո՛և է իրաւունք ունի Պուլկարիոյ վրայ։ Մեք կը պնդենք պալքանեան Պետութեանց բացարձակ անկախութեան վրայ, և կը պահանջենք որ մաղիս չափ չկրճատուի այս Պետութեանց ազատութիւն։ Այս է մեր քաղաքականութիւն, որուն հաւանած են Պատուիրակութիւնք, և Աւստրիոյ կամ Ունկարիոյ ո՛չ մէկ նախարար չի կրնար շեղիլ այն քաղաքականութենէն՝ առանց անարգօրէն մատնելու ազգն, որ այնչափ ծանր զոհողութեանց յանձնառու եղաւ այս օրերս իսկ որպէս զի այդ քաղաքականութիւն հաստատապէս յաւաղ տարուի։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսական Խորհրդարանը ժամանակէ մ'ի վեր կը զբաղի գործաւորաց և գործաւորուհեաց աշխատութեան պայմաններուն բարեփոխման խնդրով, որոյ վրայ օրինագիծ մը ներկայած է Նախարարութիւն։ Օրինագիծին մէջ տրամադրութիւնն կան՝ գործարանաց մէջ վնասեալ գործաւորաց հատուցում ընելու մասին։ Այս յօդուածոց քննութեան առթիւ, անցեալ շաբթուն մէջ, վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ օտար գործաւորաց ի Ֆրանսա գաղթելուն վրայ։ Օրինագիծը կը տրամադրէր թէ գործին վերաբերեալ ծանր արկածով մը մեռած օտարազգի գործաւորի մը ազգականք գործարանատիրոջ կողմէ փոխարինութիւն չեն կրնար ստանալ եթէ Ֆրանսայի մէջ չեն բնակիր։ Երեսփոխան մը դիտել տուաւ թէ այս տրամադրութեան հետեւանքն այն պիտի լինի որ գործարանատերը աւելի չհաւատ պիտի համարին օտարազգի գործաւորներ բանեցնել։ Բայց Ֆրանսայի մէջ արդէն ժողովրդեան 100ին 3ն օտարազգի են, զի՝ ըստ վերջին մարդահամարի՝ Ֆրանսայի մէջ բնակող օտարազգիք 1,525,000 հոգի են, և մանաւանդ սահմանագլխի գաւառաց մէջ Պելժք, Գերմանք, Զուիցերիացիք, Իտալացիք և Սպանիացիք չատնալու վրայ են։ Օտարազգիք Ֆրանսայի ոճրագործաց 100ին 10ը կը կազմեն, մինչ Ֆրանսայի ժողովրդեան 100ին 3ն աւելի չեն, և միայն Փարիզի մէջ հանրային գթութեան կարօտ այսինքն մուրալու վիճակին մէջ են 3,000 օտար ընտանիքներ, որոց 100ին 40ը Գերմանք։ Այս պայմանաց մէջ, Ֆրանսական երեսփոխանութիւնն անխոհեմութիւն կը համարի օտարազգեաց Ֆրանսայի մէջ աճումն ուղղակէս կամ անուղղակէս քայլերով ո՛և է տրամադրութիւն դնել օրինաց մէջ, և հետեւապէս յիշեալ յօդուածն ալ 189ի դէմ 216 քուէով մերժուեցաւ։ Վերջին ժամանակներս Փարիզի ժողովրդեան աճումը միայն փարիզաբնակ օտարազգեաց թուոյն աճմամբ չատալ եկած է, իսկ բուն Ֆրանսացի Փարիզեցւոց թիւը գրեթէ անփոփոխ մնացած է։

* * *

Ափրիկեան նախկին միջազգային Ընկերակցութեան Ֆրանսական ճիւղին անդամք անցեալ շաբթուն մէջ գումարեցան ի Փարիզ, նոր հիման մը վրայ վերսին ափրիկեան խուզարկութեանց ձեռք զարնելու համար։ Որոշեցին անյապաղ խուզարկիչ մարմին մը ղրկել յօգնութիւն Պ. Սթէնլիի և Էմին փաշայի։ Հարկաւոր գումարն անմիջապէս ստորագրեցաւ, և որոշուեցաւ գիտնական այս նոր արշաւանքին հրամայարութիւնն յանձնել ֆրանացի ծանօթ երկրախոյզ Պ. Շարլ Մօլլերի, որ իբրեւ կատարեալ գիտնական ուղեւոր մը, այլ և այլ ժամանակ կարեւոր պաշտօններով զրկուած է արեւմտեան Ափրիկէ, մանաւանդ Մարօք, Սուս և Սահարա։—Այս առթիւ կ'արժէ լիշեցնել թէ Պ. Սթէնլիի ապահովութեան մասին վճռական տեղեկութիւն մը չէ առնուած, և առաջուան անստուգութիւնը կայուն կը մնայ։ Պահր-էլ-Ղազէլ հասնող «սպիտակ փաշային» Պ. Սթէնլի լուներն ստուգուած չէ վճռապէս, զի ուրիշ հեռագիր մը կարծիք յայտնեց թէ Էմին փաշան է եղեր։ Իսկ Պ. Սթէնլիի անցած ճամբայներէն առնուած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ նորա հետքերուն վրայ մարդկային ոսկերք կը գտնուին տեղ տեղ, յորմէ կը մակարերուի թէ Պ. Սթէնլի, Բանկոյի երկրէն դուրս ելնելէն յետոյ, կեդրոնական Ափրիկէի բնիկներէն ընդդիմութեան բախած և անոնց հետ կռուի բռնուած է։ Ո՛գիտէ, թերեւս ինք ալ զարնուած ինկած է այն կռուոց միոյն մէջ։

* * *

Առաջիկայ տարւոյ փարիզեան Արուեստահանդէսը բանի մը մասնաւոր հրապոյրներ պիտի ունենայ։ Մին պիտի լինի 300 մէթրօ բարձրութեամբ էյֆէլեան երկաթեայ աշտարակն, այլ խարիսի վրայ ամենաբարձր չէնքն, որ արտակարգ երկայնութեամբն և բարձրութեամբն իրօք շատ անհրապուրիչ անճաշակ գործ է, և միայն իւր հսկայութեամբ ուշագրաւ պիտի հանդիսանայ։ Շէնքին ճարտարապետը, Պ. Էյֆէլ, յուլիս 4ին հայկերոյթ մը տուաւ փարիզեան մամլոյն ներկայացուցչաց՝ աշտարակին ստորնայարկին մէջ, որ գետնէն 60 մէթրօ բարձր է։—Ուրիշ մասնաւոր երեւոյթ մը պիտի լինի ահագին տարածութեամբ երկրագունտ մը, որ Շան տը Մարսի հրապարակին վրայ յատուկ տեղ մը պիտի գրաւէ։ Այս երկրագունտի տրամագիծը 13 մէթրօ երկայնութիւն պիտի ունենայ, և իրական չափերուն վրայ քիչ շատ գաղափար մը պիտի տայ, քանի որ մէկ միլիոնէրորդ համեմատութեամբ պիտի շինուի, որովհետեւ մէկ միլիոնի գաղափարը քիչ շատ հասկնալի է մարդկային մտաց։ Այլեւս այս երկրագունտի վրայ առաջին անգամ պիտի տեսնեն ինչ ինչ ծանօթ վայրերու աշխարհի մէջ իրօք գրաւած տեղւոյն չափն։ Օրինակի համար, Փարիզ հաղիւ մէկ քառակուսի հարիւրորդամէթր տեղ պիտի գրաւէ։ Երկրագունտն իւր առանցքին վրայ պիտի դառնայ, գաղափար մը տալով երկրիս թաւալան վրայ։

—Պատերազմական նախարար Պ. որ Ֆրէսինէ որոշեց թէ ամեն սպայ որ տարին 5,000 ֆր. թոշակ կ'ընդունի, կրնայ ամուսնանալ՝ առանց ցոյց տալու պատերազմական նախարարութեան թէ իւր կին գրաժիտ մը կը բերէ։ որովհետեւ Ֆրանսայի մէջ օրէնք է որ ըսպայ մը չի կրնար ամուսնանալ մինչեւ որ իւր նոր փեսակին պատոյից համեմատ նիւթական պայմաններն ապահովելուն ապացոյցը չտայ զինուորական բարձրագոյն իշխանութեան։ Հետեւապէս, զինուորականք ընդհանրապէս դրամաժիտով կը կարգուին, երբ մանաւանդ ընտանեկան հարստութիւն կամ բարձր թոշակ մը չունին։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Ռիւմէր Վիեննայէ կը հեռագրէ թէ Վիլհելմ եւ Ալէքսանդր կայսրց տեսակցութեան արդիւնքը պիտի լինի Փեթերսպուրկի և Վիեննայի միջև նոր բանակցութեանց բացումն, որով Ռուսիա և Աւստրիա պիտի չանան համաձայնիլ, և հաւանական կը համարուի այնպիսի համաձայնութիւն մը որով Աւստրիա և Ռուսիա իրարու թոյլ տան ազդեցութիւն ի գործ դնել Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ, Աւստրիա՝ ի Սերպիա և Ռուսիա՝ ի Պուլկարիա։

—Զարն ընտանեօք մեկնեցաւ Ֆինլանտական արշիպեղագոսին մէջ ծովային պտոյտ մ'ընելու համար՝ Վիլհելմ կայսեր ի Ռուսիա գալէն յառաջ։

Զեռնակորայի կառավարութեան հրատարակած քաղաքային նոր օրինաց, ո՛չ մէկ օտարազգւոյ թոյլ կը տրուի հողատեր լինել Զեռնակորայի մէջ, ժառանգութեամբ, գնմամբ կամ նուիրառութեամբ, եթէ նուիրատուն նոյն ինքն Զեռնակորայի Իշխանը չլինի։

—Եղբընկնաբի անուն ռուսհպատակ լեհ ուսանող մը ի Քրալուի (Պոհեմիա) ինքնասպան եղաւ խորհրդաւոր պարագայից մէջ, որք կարծել կուտան թէ Ոնչեական մ'էր։ Իւր գրպանի մէջ գտնուեցաւ ռուս վիպասան Լէօ Թոլսթոյի մէկ վէպն, որոյ թերթերուն մէջ ուսանողը ծանօթութիւն մը գրած էր, ըսելով թէ ինքնասպան պիտի լինի «հրամանի մը հնազանդելով»։

—Պարուի կառավարիչը տեղւոյն ոստիկանին առթիւ հոն հաւաքուող Հրէից հրաման տուաւ քաղաքէն մեկնելու։ որովհետեւ Պարուի մէջ նաւթի գործ ընող Ռուշիլտներուն և ուրիշ քանի մը տուներու կողմէ քայլերեալ, Հրեայք մեծ թիւով կը գիմեին ի Պարու։ Կառավարչին ազդու հրամանին վրայ, Պարուի ոստիկանութիւն մէջ Հրեայ չմնաց։

—Սերպիոյ նոր նախարարութիւնն օրինակի խստութեամբ կը պատուհասէ աւազակութիւն։ Յուլիս 2ին, ցրուեալ հրոսխմբոց պատկանող 51 աւազակներ տարուեցան Պելկրատի բերդն։

—Հելլէն Կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ այն զեկոյց թէ վերջերս ի Մանասթիր ձերբակալուած աւազակներ հելլէն սպայներ էին կամ հելլենական պահակազօրաց բանակին վերաբերող զինուորականներ։

—Վիեննայէ կը հեռագրուի յուլիս 3ին. «Անցեալ շաբթու Օսմ. և յեռնակորացի պատուիրակներ պիտի ժողովէին Զեռնակորայի և Ալպանիոյ սահմանաց վրայ աւազակութեան խափանման միջոցներուն վրայ խորհելու։ Բայց վերջին վարկենին, օսմ. պատուիրակաց հրամաններն հեռագրաւ ետ առնուեցան Կ. Պոլսէ։»

—Սոֆիայէ յուլիս 3 թուով կը հեռագրեն Ռիւմէր.

Վառնա Ռուսճուքի երկաթուղւոյն ընկերութեան և պուլկար կառավարութեան միջև հաւանութիւն մը կնքուեցաւ, ի գործադրութիւն 1886 յուլիսի հրամանագրոյն, որով կ'արտօնուէր յիշեալ երկաթուղւոյն գնումը պուլկար կառավարութենէն, հրամանագիր որ բարգական չփոթութեանց պատճառաւ անգործադրելի մնացած էր ցայս վայր։ Ըստ հրամանագրոյն, վեց միլիոն ֆր. կանխիկ պիտի տրուէր, և 38 ու կէս միլիոն ֆր. կառավարական պարտամուրհակաւ 6 առ 100 տոկոսով, 1885 յունուար 1է սկսեալ։ Նոր կարգադրութեամբ, յիշեալ վեց միլիոն ֆր.ը գանձատոմսով վճարելի է երկու տարւոյ մէջ, և 38½ միլիոն ֆր.ի յետամնաց տոկոսներն ալ դրամագլխոյ վերածուելով, ամենուն փոխարէն 100ին 100 վճարելի գանձատոմսեր պիտի տրուին երբ 47 միլիոն ֆր.ի։ Պուլկար կառավարութեան կողմէ երկու պատուիրակներ ի մօտոյ Լոնտոն պիտի երթան այս կարգադրութեան մանրամասնութիւններն որոշելու։

—Ռուսճուք Վառնայի երկաթուղւոյն անգլիական ընկերութեան հետ իւր հաշիւը կարգադրելով և այն երկաթուղւոյն տէր լինելով, պուլկար կառավարութիւնը կարեւոր գործ մը կատարեց, ցայս վայր պուլկարական փոխառութեան մը ձեռնարկներն ի գերև եղած էին յիշեալ ընկերութեան ընդդիմութեան պատճառաւ։ բայց այժմ անգլիացի գրաւատուաց հետ իւր վճարկը կանոնաւորելով, պուլկար կառավարութիւնն անոնց կողմէ գրամական քիչ շատ օժանդակութիւն գտնելու յոյս կունայ ունենալ։

—Մաճառստանի պետական երկաթուղեաց Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ ի Մակեդոնիա և Ալպանիա վաճառք կրնայ զրկուիլ Սերանիկի երկաթուղւոյն։ սա պայմանաց համաձայն. մինչեւ Գերկրատ երկաթուղւոյ բեռնագիրն աւտրիական սակագնոյն, համաձայն պիտի լինի, և Գերկրատէ անդին սերպական և օսմանեան ներքին սակագնոց համաձայն։ Սերպիոյ համար սահմանեալ վաճառաց թղթերը պէտք է սերպերէն գրուին. բայց ֆրանսերէն կրնայ գործածուիլ օսմ. մաքսատանց ուղղեալ բեռնաթղթերու մէջ։

—Ի Լաֆոռ Մահմետականք և Հընդիկք մեծ դէպք մ'ըրին, և ցաւակցական որոշումներ քուէարկելով զրկեցին Վիքթորիա Թագուհւոյն, Ֆրեդերիկ Կայսեր մահուան առթիւ. Մէրէրին կը նախագահէր Հնդկաստանի վաղեմի մնկոյ Տէրութեան սերնդէն իշխանազուն մեծայարգ անձ մը։

—Այս տարի Ռուսիոյ և Ռումանիոյ մէջ արմատաց և մանաւանդ ցորենի հունձքը չատ առատ է, և Մաճառստանի մէջ՝ միջինէն վեր է։ Պուլկարիոյ և Արեւ. Բումելիի մէջ ևս արմատիք չատ յաջող են։ Այս յուսերը չատ գոհացուցիչ են Կ. Պոլսոյ հասարակութեան համար, որոյ հացը կը պատրաստուի ռուսական, պուլկարական և ռումանական ցորենով գլխաւորապէս։

—(59)—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Ատղիկ հաղիւ ումպ մը առած՝ յագեցած է ահա. երբ ջրոյ գաւաթը բերնին հպած է՝ այն ատեն միայն զգացած է թէ ծարաւի չէր. չը գիտէ թէ ինչ կ'ուզէ ախորժակը. չէ պարսպած ուրեմն գաւաթն և զայն ետ տալէ յառաջ իւր հօր մատուցած է մարն և ըսած. «Մայր, չե՞ս խմեր»։ Ատղիկ ըսած է զայս կասկածելով որ մայրը չը պիտի ուզէր ըմպել այն բաժակէն որուն հպած էին իւր հեւանդաբոյր շրթունքները. բայց մայրը արթո՛ն կին մ'է, կը տարակուսի՞ք որ մերժէ խմել եթէ գաւաթին մէջ թոյն իսկ ըլլայ ջրոյ տեղ։

Կը խմէ, թէպէտ բնաւ ծարաւի չէ, և արագ ումպերով կէս կ'ընէ գաւաթն։ Ատղիկ կը փորձուի ըսել իրեն որ բոլորովին պարզէ զայն, բայց կը յոգնի խօսելով։ մէն մի բառ որ կ'ելնէ իւր բերնէն, զորութեան մանրիկ մը կ'առնու իրմէ. անմռունչ կը մնայ ուրեմն, մինչ հայրն իւր կարմիր թաշկինակին ծայրէն հանած հինգ փարանոցին հետ ետ կուտայ գաւաթը, զայն ցյատակ դատարկելէն յետոյ բերնին մէջ. ծարաւի չէ վարժապետը, բայց քանի որ դրամը վճարած է...

Զրաւճառն առած է իւր գաւաթն և պատուհանը դոցուած է վերսին ամրափակ. շրջեկառքին խուլ թաւալումն է որ զիրենք շրջապատող լռութիւնը կը խզէ միայն. մայրն ի տես իւր աղջկան թախծալից երեւոյթին, կը փորձէ քանիցս խօսակցիլ անոր հետ զրաղեցնելու համար զինքը, բայց նա հաղիւ ինն կը ժպտի իրեն։ Հայրն անբարբառ քաշուած է կառքին մի ուրիշ անկիւնն և մոահոգ կը քաշէ սիկառէթը, հեռի իւր աղջկէն զոր կ'զգուշանայ անհանգիստ ընել իւր ծուխովն։

Ատղիկ ճիշդ իւր մօր դէմ նստած է, և այս պահուս շրջեկառքին ծուխն աւելի սեւ մտածումներ կը պաշարեն իւր միտքը. «բան մը չունի ինք,» այդ պէս կը հաւատայ, վասն զի գրեթէ ոչինչ կ'զգայ իւր կեանքէն երկնչելու համար. այլ այս առաւօտ երբ ամուսնաթողութենէն ի վեր առաջին անգամն է ուրեմն եղնելով Մալ-Թէփէ երթալու համար հագած է իւր շրջազգեստը... պարկ մը կարծած է այն, այնքան լայն էր եկած իրեն. ո՛հ, ի՞նչ ծարելի էր եղած. իւր մարմնոյն վրայ ճարտարապէս ձեւուած այդ հանդերձը հազար ծալքեր ձեւացուցած էր իւր կրծոց վրայ, մէկքը շատ վար ինկած էր և երկու թեւերը կրնային պարունակուիլ անոր մէկ թեւին մէջ. յիշեր էր իւր նիհար սպասուհին, Թագուհին, որ իւր հնացեալ ըզգեստներն հագնելով ճիշդ իւր այժմու ծիծաղելի երեւոյթը կ'առնուր. սոսկացած էր ինքզինք այդ վիճակին մէջ տեսնելով հայելւոյն մէջ...

Եւ այժմ, կառքին մէկ անկիւնը, կը փակէր մերթ իւր աչերն և անշատուած ամենայն արտաքին առարկայէ, ինքզինք կուսար իւր այս խորհրդածութեանց։ Բայց մայրը նոյն իսկ վայրկեան մը չէր ուզեր որ աչերը գոցէ իւր աղջկին. վասն զի արտեւանունքն իջնելով աչացը վրայ որք կենդանութեան միակ նշանն ըլլալ կը թուին, մայրն անոր մեռելատիպ դէմքին վրայ մահու ստուերը տեսնել կը կարծէ. ո՛հ, որքան գունատ է. կարծես ցցեալ ոսկերք գո՛յնն է որ կը ցոլանայ իւր գիմաց վրայ. խառնուցեալ են քունքն, որոց թափանցիկ մաշկին տակ նրբին երակներ կը տարածուին բաղմահիւղ, կարծես դատապարտուած ցամքելու, ինչպէս ծովեզրին վրայ ուռճացող ծառատունկին ճիւղաձակ արմատն որ հողազերկ կը կիզու, կը խամրի և ծառն իւր հետ, երբ ալիք իւրեանց հանապազօրեայ յարձակմամբ ափ մը հող աւելի դան խլել ծովափէն։

Բայց սոսկալի է. «աղջիկս, աղջի՛կս,» պիտի գոչէ մայրն յանկարծ որպէս զի բանայ Ատղիկ իւր փակած աչերը. կը սոսկայ. բայց սուլեց շրջեկառքն, եւ նա նոյն հեւասյն բացաւ իւր աչերը. Մալ-Թէփէ հասած են։ «Հո՛ն բացաւ աչերն, հոն չը՛ պիտի գոցէ զանոնք...» կը մրմնջէ իւրովի մայրն յուսաբեկ։

Վարժապետին ընտանեաց ի Մալ-Թէփէ հաստատման յաջողը օրը Գարեգին հետեւեալ նամակը կը գրէր Տօքթէօր Սեղուհին, առաւօտուն կանուխ, իւր գրասենեկէն։

«Ազնիւ բարեկամ,

«Անմիջապէս որ ներկայ նամակս ստանաք, պատրաստուիք Մալ-Թէփէ երթալ Տիկին Ատղիկը տեսնելու. մարդս վերադառնալով երէկ Մալ-Թէփէէն ուր զրկած էի զինք վարժապետին կարասեաց նոր տուն փոխադրութեան հսկելու, հաղորդեց ինձ թէ, թերեւս շրջեկառքին ցնցումէն, գլուխ հանելով, տիկինը սովորականէն շատ աւելի բուռն տագնապ մը ունեցած է. տեղւոյն բժշկին դեղերն անմիջական օգուտ մը չեն ունեցած. ուստի կը կրկնեմ, սիրելի բարեկամս, կարելի եղածին չափ շուտ երթաք տեսնել հիւանդն. եթէ հարկ կը տեսնէք, ուրիշ բժշկի մ'ալ առէք միասին. միշտ պատրաստ եմ այցեգիրը վճարելու. ես անձամբ պիտի գայի, բայց կը ճանչնաք զիս, շուտ կը յուզուիմ։ Ի՞նչ որ է, տօքթոր, փութացէք, ձեր ըրած ծառայութիւնն իւր քրոջը եղած պիտի նկատեմ»

Ձերդ
ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՍԷՆԵԱՆ

«Ց—Դ. Մեր երեկի տեսակցութեան մէջ մոռցայ խնդրել ձենէ որ չըլլայ թէ ո՛և է մէկու յայտնէք թէ տասն եւ մէկ ոսկւոյ բանած եմ վարժապետին տունն եւ երեք ոսկւով վարձու տուած դայն իրեն։ Կրցայ վարժապետին հաւատացնել թէ եռ ալ այդ գնով վարձած եմ զայն, բայց եթէ իմանայ՝ կը վշտանայ, վհատնին է. ասոր համար է նաև կը խնդրեմ ձենէ դարձեալ յանձնարարել Մալ-Թէփէի դեղարանին որ տիկնոջ համար ամեն հարկ եղած դեղերն հայթայթէ որոց փոխարէնը ես կը յանձնեմ ձեզի որ վճարէք իրեն. միայն թէ վարժապետին փափկազգածութեան խնայելու համար դեղագործը թող չնչին հաշիւ մը միայն ցոյց ասայ իրեն միւս, եւ մնացորդ գումարը մենք կը հատուցանենք. այսպէս վարժապետն երախտագիտութեան բեռան տակ չը մնար։»

ՆՈՅՆ

Եւ ո՞րչափ անընթռնելի են իւր վերջին տողերը. դողդոջած է ձեռքն, իւր դրիչն յուզուած են իւր սրտին նման։

Թ.

Մալ-Թէփէի հինգերորդ կայարանն է Հայտար-փաշայի կեդրոնական կայարանէն, ուրիկ տասն և չորս քիլոմեդր հեռի է։ Ցուռնարնակ գիւղակ մ'է ծովեզերեայ որ հազիւ երկու հարիւր տուն կը հաշուէ իւր մէջ։ մեզմ ու եղկ օդը կրծոց հիւանդութեամբ տառապողներու մասնաւորապէս յարմար ամարանոց մը ըրած է այդ գիւղին, որոյ խեղճուկ տնակներն իրարամէջ բացուստ կառուցուած կը հիւրընկալեն ամարան հիւրերը, և ուր շինականը ձմեռը միայն հպարտութեամբ կը բնակի։ Այդ հիւղակաց յամառ կը կցեն ախոռակն ուր եզը կ'որոնայ, յուսահատ դիտելով այդ դրան տակ զետեղուած է, և որուն վարն արշալուսնէն շատ յառաջ պիտի ընեն գլնեք՝ ի կայարան փոխադրելու դաշտայ բերքն զոր մշակն ու իւր կինը պիտի քաղած ըլլան միմեանց մօտ, զի հոն, այդ չափազանց պարզ գիւղին մէջ ուր միակ քաղաքակրթութիւնն երկաթուղին ու հեռագրատեղն է, ընկերագիտին խտալը կայ,—կինն իւր ամուսնոյն քով կը սերմանէ, կը հնձէ, բաժնելով առն աշխատութեան բեռը։ Սակայն իւր դաշտերով չէ որ աշխոյժ յայտը կ'զգալի միայն. ծովեզերեայ այդ գիւղակին մէջ, գիտէ նա օգուտ քաղել ծովէն որչափ դաշտէն. նաւակներ ունի, ձկնորս է, և ամեն օր կուգայ իւր ձկնալից կողովը հպարտութեամբ շրջեկառքին յանձնել, բանջարեղենաց կողովին քով, զոր իւր քրանմոր գիւղակիցը շալակած բերած է ի կայարան։

Եւ այդ գիւղակին կղզիացեալ մէկ տան մէջն է որ կը ընակի վարժապետին ընտանիքը. լաւագոյն բնակութիւններէ մին է այն. անոր ամենէն օգտէտ սենեակն Ատղիկի յատկացուցած են. շատ խաղաղ երեւոյթ ունի այդ տնակն, այնքան խաղաղ որ երբ Ատղիկի կը հաղայ պատուհանին տակ զոր բժշկը գոց պահել պատուիրած է՝ անցողով մը կրնայ ըսել իւր «էհ»ն։

Ծանօթ չունի վարժապետին ընտանիքն, որով հետեւ ծանօթ չէ ոչ ոքի ունենալ. առանձնացեալ կ'ապրին։ միայն ուրբաթ եւ շաբաթ օրեր բարձրադիր գլխարկով անձ մ'է՝ որ առաւօտեան առաջին կառամուրով կուգայ ուղղակի իրենց տունն, ուր մնալով որոշեալ ժամ մը, կը մեկնի, դեղարան հանդիպելու համար. բաւական բժշկի դէպք ունի որպէս զի իւր անխոխոս ու կոնտնաւոր այցելութեանց դպրոցակցէ բացատրութիւններ չը որոնուին։

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ
(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Դեր. Տեղապահի պաշտօնը վաւերացնող կայսերական հրամանագիրն այսօր մինչեւ իրիկուն կ'սպասուի ի Պատրիարքարան.

Մէկ քանի օր առաջ հայ մը Պոլսոյ մաքսատունն երթալով Գաղատիայէն իւր անուան ղրկուած ծխուկ մը, որ 13 կտոր եկեղեցական թանկագին ըզգեստներ կը պարունակէր, առնուլ կ'ուզէ. Մաքսային պաշտօնեայք այդ ծխուկին յանձնելու համար Ազգ. Պատրիարքարանի մէկ ծանուցագիրը կը պահանջեն. Հայը թէեւ կը պատասխանէ թէ այդ տեսակ գիր մը կունայ Գաղատիայէն բերել տալ, սակայն պաշտօնեայք կը կրկնեն իրենց պահանջումը. Այդ եկեղեցական զգեստներն այժմ Պատրիարքարանի յանձնուած են.

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն արդէն գրած է ի Գաղատիա և այդ խնդրոյն առթիւ մանրամասն տեղեկութիւններ պահանջած. Ն. Գերապատուութիւն այդ զգեստուց խնդիրն այս աւուր խառն ժողովոյն պիտի ներկայէ.

Արաբկիրի առաջնորդ Դեր. եղբիկ եպիսկ. առաջնորդական կարգ մը գործոց կարգադրութեան համար Բարբերդ գնացած է և օթեւանած տեղւոյն առաջնորդարանը.

Աղեքսանդրիոյ լրագրաց մէջ գոհութեամբ կը կարդանք թէ Գերմանիոյ Կայսրը բարեհաճեր է «Գերմանական Թագի» ստեղծագործ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը շնորհել Յակոբեան Վսեմ. Թագաւոր փաշային.

Երէկ առաւօտ Սամաթիոյ Նունեան-Վարդուհեան աղջկանց վարժարանի տարեդարձի հանդէսը կատարուեցաւ յոյժ վայելուչ կերպիւ. Բոլոր աչակերտուհիք ներկայ գտնուեցան յեկեղեցին և յաւարտ արարողութեանց հանդիսաւոր կերպիւ վարժարան գնացին. Ներկայ էին Թաղին քարոզիչ Արժ. Վահան Յակոբեան, քահանայից դասն և Թաղ. Խորհրդոյ ու Հոգաբարձութեան անդամք. Աշակերտուհեաց կողմէ ատենաբանութիւնք եղան և երգեր երգուեցան. Տ. Վահան վարդապետ օրուան տօնին առթիւ գեղեցիկ բանախօսութիւն մը ընելով փակեց հանդէսը.

ՀՐԱՒԷՐ

Ա. Ազգ. անդամոց Ազգ. Հայ. Ընկերութեան

Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան Հիմն. Ժողովը ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ շաբաթ, յուլիս 2, ի Բերա, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Խորհրդարանն ի ժամ 6.

Կը խնդրուի որ Ազգ. անդամուհիք հաճին սոյն գումարման ներկայ գտնուիլ անպատճառ, ըստ իւրեանց անդամակցական պարտականութեան.

ի Դիմաց Հիմն. Ժողովոյ
Ազգ. Հայ. Ընկերութեան

Նախագահ — Նախնապետ
Մ. ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ — Մ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

28 յունիս 1888

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընթերցում և վաւերացում նախորդ նստի ատենագրութեանց.
2. Ընթերցում դիւանական թղթակցութեանց.
3. Բացումն ժ. Տարեշրջանի Ընկերութեան.

ԱՐԱՄԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Արամեան երկսեռ վարժարանիս տարեկան գրաւոր քննութիւնք տեղի պիտի ունենան Գշ. 28 յուլիս, և պիտի տեւեն ցշ յուլիս, շաբաթ: Իսկ բերանացի քննութիւնք պիտի կատարուին ըստ հետեւեալ կարգացուցի.

Բշ. 4 յուլիս. Պատմութիւն և Աշխարհագր.
Գշ. 5 » . Գաղիերէն և Իրագիտութիւն
Դշ. 6 » . Հայերէն
Եշ. 7 » . Բարոյախօսու. եկեղց. և Սրբ. Պատմութիւնք
Ուր. 8 » . Բնական գիտ. Տաճկ. և Թրուսաբանութիւն
Բշ. 11 » . Ուսողութիւն և Մարմնամարզ
Գշ. 12 » . Անգլ. և իմաստասիրական ուսմունք.

Քննութիւնք պիտի սկսին առաւօտուն ժամը 1ին, ըստ Թրքաց, և պիտի վերջանան 9½ին, միջօրէին 1½ ժամ դադար տալով. Գծագրութիւնք, Գեղագրութիւնք և Զեռագրագիր միտ ի տես. Քննութիւնք պիտի ըլլան կէս օրէ առաջ ազիկաց կողմը, և կէս օրէ յետոյ մանչոց կողմը.

Կը խնդրուի ուսումնասէր հասարակութենէն և Պատ. դաստատուներէն ներկայ Ազգս իւր հրաւիրագիր նկատելով, հաճիլ ներկայ գտնուիլ ի վարժարան և քաջալերել զուսանողս.

ի Դիմաց Հոգաբարձութեան
Տնօրէն
ՄԻՆԱՍ Գ. ԾԱԼԵԱՆ

Ստացանք ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՑԻ յուլիսի թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Տարադարձութեան խնդիր.—Հիւսիսային և Արեւմտեան հայ արտասանութիւն.—Հետազօտութիւնք նախնեաց ռամիկներին վրայ.—Թուսահայոց գրականութիւնը (Գ. Սունդուկեան)—Եւրոպական ազգային հրատարակութիւնք 1887 տարւոյ.—Պատմութիւն Դեւանդեայ մեծի վարդապետի Հայոց.—Ստեփանոսի Տարօնեցւոյ Ասողկան Պատմութիւն Տիեզերական.—Ցուցակ Հայկական Ձեռագրաց Պերլինի Արքունի Մատենադարանին.—Այլ և այլք.— Քաղաքական տեսութիւն (պատկերազարդ).

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պ. Բէքի և ընդհանուր հիւպատոսարանի թարգման Պ. Կիսի.

Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ գերմանական փոխ-հիւպատոսաց Պ. Պ. Անթուանի և տր Հարթմանի.

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն հիւպատոսարանի թարգմաններէն Պ. Պ. Ագարօի և Գոֆլերի.

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ Պ. ՏԸ ՀԻՐՇ

Պառոն տը Հիրշի խնդրոյն առթիւ կարգեալ իրաւարարը երէկ ի նիստ գումարեցան Պեսական Խորհրդոյ պաշտօնատան մէջ. Ներկայ էին երկու կողմն փաստաբանք.

Կայս. կառավարութեան իրաւարարը՝ Վսեմ. Հասան Ֆէէզմի փաշա և Վսեմ. Վահան էֆէնտի, իբրեւ հինգերորդ իրաւարար իրենց ներկայացուցած անձանց վրայ աւելցուցած են Նա և Պերլինի առաջին դատարանին նախագահն և Անգլիոյ առաջին դատաւորը.

Պառոնին իրաւարարը յայտարարած են թէ իրենց ներկայացուցած տասն երկու անձանց անունները պարունակող ցուցակէն դուրս ո՛չ ոք կ'ընդունին. հետեւարար անկարելի լինելով հաճայնութիւն գոյացնել, Պ. տը Հիրշի իրաւարարը Պ. Պ. Ժաղոպս ու Պրիւնէ և փաստաբան Պ. Տիէճ երէկ երիկուն յատուկ կառախումբով մեկնեցան մայրաքաղաքէս.

Պառոնին իրաւարարը երէկ ժողովոյ գումարումէն առաջ վերջին տեսակցութիւն մ'ունեցան Բարձր. Մեծ-եպարքոսին հետ.

Հինգերորդ իրաւարարի անուանումը կատարուած չէր մինչեւ այս առաւօտ.

ԻԶԵԱՆ ԲԱՏՈՒԼԷՆ

Գերմանական արտասովոր դեսպան Բատուլէն իշխանն երէկ յատուկ շոգեմակոյկով կէօք Սուէն Տրմա Պաղչէ եկաւ և անտի պալատան կառքերով կայս. պալատ գնաց: Իշխանը Զիթ Քէօշկին մէջ Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեան և պատիւներուն համար. Սոյն ունկնդրութեան ներկայ գտնուեցան զինուորական և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարք. Թարգմանի պաշտօնը կատարեց Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Նայիմ փաշա. Վեհ. Սուլթանն յոյժ սիրալիր կերպիւ ընդունեց Բատուլէն իշխանն և նուէրներ ըրաւ իշխանին և նորա հետեւորդաց.

Իշխան Բատուլէն կայս. պալատէն մեկնելով կէօք Սու վերադարձաւ և երեկոյին իւր հետեւորդաց հետ Պերլին ուղեւորեցաւ Վառնայի շոգենաւով.

* * *

Կ'ըսուի թէ արարողապետ Միւնիր փաշայի պաշտօն պիտի յանձնուի Պերլին երթալ Վիլհէլմ Բ. կայսեր գահակալութիւնը շնորհաւորելու ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին.

ՍՈՒԷՋԻ ՋՐԱՆՑՔ

Ինչպէս յայտնի է, Սուէզի ջրանցքին խնդրոյն առթիւ Բ. Դուռը վերջին անգամ զեկուցագիր մը ուղղած էր եւրոպական տէրութեանց. Արդ, եւրոպական տէրութիւնը, բաց ի Ռուսիայէ և Հոլանտայէ, բոլորն ալ պատասխանած են այդ զեկուցագրոյն. կը յուսացուի թէ Ռուսիա և Հոլանտա եւս ի մօտոյ նպաստաւոր կերպիւ պատասխանեն.

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպաններէն Բ. Դրան հաղորդուած տեղեկութիւնը միահաղոյն կը հաստատեն Վիլհէլմ կայսեր խաղաղասիրական յայտարարութիւնները. Դեսպանք կ'ըսեն թէ, իրենց գտնուած մայրաքաղաքաց պաշտօնական ակումբներուն մէջ շրջած զրոյցներուն նայելով, պուլկարական խնդիրը պիտի կարկեպիւ որոշած է իրաց նախկին վիճակը վերահաստատել ի Պուլկարիա.

ԱՄԻԱԿԱՆ ԵՐԵՒԱԹՈՒՂԻՔ

Նիկոմիդիայէն մինչեւ Էնկիւրի չինուելիք երկաթուղւոյ պայմանագրոյ ծրագիրը զոր պատրաստած էին Պ. Պ. Օպառէ և Լէվել և զոր ընդունած էր Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը, Նախընթաց օր ստորագրուեցաւ այդ պարոնայց կողմէ, յանուն իրենց ներկայացուցած դրամատերաց խմբին. Այդ պայմանագիր տեսակ մը նախապատրաստական ծրագիր է յիշեալ երկաթուղւոյ գծին շինութեան ու շահագործման համար, հաստատեալ այն յայտագրոյն զոր Բ. Դուռն հրատարակած էր վերջերս. Սոյն առաժամեայ պայմանագրով երկամեայ պայմանաժամ մը կը տրուի Բ. Դրան՝ ընդունիլ կամ մերժել առաջարկն այդ դրամատերաց խմբին որ յանձն առած է չփոփոխել զայն այդ միջոցին. Երբ Բ. Դուռն իւր հաւանութիւնն յայտնէ, դրամատերաց խմբին գլխաւոր անդամք մայրաքաղաքս պիտի գան վերջնական պայմանագիրն ստորագրելու.

Առաժամեայ պայմանագրոյն ստորագրմամբ Պ. Լէվէլի պաշտօնը վերջացած լինելով, ֆրանսացի երկրաչափն երէկ Բարիզ վերադարձաւ Վառնայի ճանբով.

* * *

Ինչպէս նախորդ թուով մը ըսած ենք արդէն, կարեւոր կը համարինք վերոյիշեալ պայմանագրոյ կնքման առթիւ վերստին խորհուրդ տալ այն ազգանոց որք հողեր ունին Նիկոմիդիայէն մինչեւ Էնկիւրի տանող ճամբուն վրայ, ուստից պիտի անցնի երկաթուղին, ձեռքէ չհանել այդ հողերն, ըստ օրում, այժմեանէն շատ աւելի նպաստաւոր պայմաններով պիտի կարենան շահագործել զանս և կամ աւելի բարձր գներով վաճառել մօտաւոր ապագայի մը մէջ.

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Ռումանական կառավարութիւնն հետեւեալ պատուանշանները նուիրած է.

Ռումանական Աստղ առաջին աստիճանը՝ Մեծ Եպարքոս Բարձր. Բեամիլ փաշայի և Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սալիմ փաշայի.

Ռումանական Թագի երկրորդ աստիճանն՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան Մերթուպեի Միւնիր պէյի, Արտաքին Թղթակցութեանց բարտուղար Նաուսէ էֆէնտիի, երկրորդ Թարգմանիչ Տավուտ էֆէնտիի և Դատական ճիւղին տնօրէն Միւնիր պէյի.

Ռումանական Աստղ երրորդ աստիճանն՝ հիւպատոսական գործոց դիւանին առաջին քարտուղար Տատեան Տիրան էֆէնտիի.

Ռումանական Թագի երրորդ աստիճանն՝ Արտաքին գործոց նախարարի Թարգման Կիւլլպեան Միքայէլ էֆէնտիի, կայս. Թիկնապահ Շերիֆի պէյի, Խարիճիլի հեռագրատան սենեկին տնօրէն Օտեան Խաչիկ էֆէնտիի և Արտաքին Թղթակցութեանց երկրորդ քարտուղար Եռսուֆ պէյի.

Նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Իզզէթ և Ռաթա պէյերու.

Նորնպէս այլ և այլ կարգի պատուանշանք օսմանեան պաշտօնէից ոմանց.

Ա.յս պատուանշանք երէկ ռումանական դեսպանատան միջոցաւ յանձնուեցան Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի.

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Օսմանեան կայս. Պանքայի հաշուոց կարգադրութեան համար 1886ին չընջաբերութեան հանուած մաքսային արժէթղթոց յուլիսի կարմրներն ամբողջովին վճարուած են.

Ինչպէս յայտնի է, այս արժէթղթոց տոկոսն ու գլխավճարն ամեն վեց ամիս կը վճարուի և 195,000 օսմանեան ոսկւոյ կը հասնի.

ՊԷԼՕՎԱ-ՎԱՔԱՐԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Լ. Հէրալդ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ այս երկաթուղւոյ գծին մօտաւոր բացման առթիւ.

Բ. Դրան և Պ. տը Հիրշի իրաւարարաց կողմէ տրուած վճռոյն վրայ, որով իրաւունք կը տրուէր Արեւելեան Երկաթուղեայ ընկերութեան՝ շահագործել միացման գծերը, Պ. տը Հիրշ հարկ դատած է մերժել միացման գծերու ընկերութեան կողմէ իրեն եղած առաջարկը որով Պէլօվա-Վաքարէլի գծին շահագործման համար պէտք եղած կառքերն ու այլ նիւթեղէնները վարձել կ'ուզուի. Միացման ընկերութիւնը վերջերս համակերպելով Պ. տը Հիրշի խորհրդոյ, համաձայնեցաւ Պ. Վիլալիի հետ որ յանձն առաւ այդ գծի շահագործումն սկսիլ որոշեալ թուականին, այն է յառաջիկայ յուլիս 15|27ին. Այս ժամին Բ. Դրան հաւանութիւնը խնդրուած եւ առնուած է. Պ. Օ[illegible] երկաթ[illegible]

—Մայրաքաղաքիս ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Դաֆարել գնդապետն երէկ Վառնա ուղեւորեցաւ ուր պիտի նախագահէ գերեզմանատան մը բացման հանդիսին այդ գերեզմանատուն կը դնուի քաղաքին մօտ և կը պարունակէ Խրիմեան պատերազմին մէջ մեռած ֆրանսացի զինուորաց գերեզմանները.

—Օսմ. կայս Պանքայի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆոգէր ու Տիկին Ֆոգէր շաբաթ օրը Մարսիլիա պիտի ուղեւորին և շաբաթի մը չափ այդ քաղաքի շրջակայքը մնալէ յետոյ Սկովտիա պիտի երթան օդափոխութեան համար.

—Սուաքիմի նախորդ կառավարիչ և այժմ Հայաստանի անգլ. ընդհանուր հիւպատոս Զէրմսայդ գնդապետն, որ մայրաքաղաքս եկած էր, կոկորդի հիւանդութեամբ մը կը տառապի շաբաթէ մ'ի վեր. Գնդապետ Զէրմսայդ Բէդալա պանդոկը կը բնակի, ի Թարապիա.

—Պէ-պէ-ռէ կը ծանուցանէ թէ Ֆերտինանտ իշխանը մօտ օրէն Բալօֆէրէն պիտի մեկնի իւր մօր հետ. Բլէմանդին իշխանուհին ուզելով իւր դղեակը վերադառնալ յԷպէնեթ, Բլօմիվի, Եամպօլուի, Պուրկազի, Վառնայի, Ռուսճուքի և Օրսովայի ճամբայներէն պիտի անցնի. Իշխանն իւր մօր պիտի ուղեկցի մինչեւ յՕրսովա ուստից ետ պիտի դառնայ Լօմ-Բալանքայի ճանբով Սոֆիա վերադառնալու համար.

—Առողջապահական քննիչ գնդապետ Տօքթոր Ահմէտ Հիլմի պէյ շրջելով մայրաքաղաքիս այլ և այլ թաղերու մանաւանդ խանութներն և այլ տեղեր տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է Բաղաքապետութեան, որ այս առթիւ ինչ ինչ հրահանգներ ուղղած է թաղապետական շրջանակաց.

—Տրոց վարչութեան պաշտօնեայներէն Հրքիպի պէյ նախընթաց գիշեր ժամը 1ին Գուզկունճուքէ Պէյլերպէյ կերթար Սթամբրոս Տէրսիի ճամբով երբ չորս չարագործներ վրան յարձակեցան և ատրճանակ ի ձեռին սպառնալով Հրքիպի պէյի վրայ գտնուած 11 ոսկին, մանագոյն ու չղթան և ադամանդեայ մատանին յափշտակելով հեռացան անտրգել.

—Ոստիկանութիւնը վերջին օրերու մէջ այլ և այլ հեռաւոր գաւառներ աքսորեց քառասուն չարագործներ, որոց ի Պոլիս մնալն անպատշաճ դատուած էր.

—Երէկ իրենց պաշտօնատեղիներն ուղեւորեցան Վանայ Ամատիէ գաւառակին գայմակամ Ղալիպ պէյ և Զաժարճան նորընտիր հաշուակալ Էսէֆ էֆէնտի.

—Քաղաքապետութիւնը ջուրի ճամբայներ կը չինէ Մաչաքի կուլտուրէն ջուր բերելու համար. Արդէն հարկ եղած խողովակները գնուած են.

—Կրթական Նախարարութիւնն ի նիւաղ առնելով օդին սաստիկ չերմութիւնը, տան հինգ օրուան համար դադրեցուցած է իրաւագիտական վարժարանի դասախօսութիւնները.

—Տօքթոր Մատթէոս էֆ. Մինասեան երէկ Պրուսայէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ ընտանեօք.

—Թուրք թերթերը կրթական Նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն որպէս զի այս տաք օրերու մէջ վարժարանք փակուին և այս առթիւ կը պատմեն թէ Ֆաթիհ Թաղի զինուորական երկրորդական վարժարանին մէջ մէկ քանի աչակերտաց քիթն ափիներ է և մէկ քանին ալ գլխոյ պատոյտով մարելու աստիճանին հասեր են. Ասոր վրայ դաստիարակը մէկ քանի օրուան համար վարժարանը փակեր է.

—Է-էֆէնտի կը պատմէ թէ թագաւորութեան Գ. շրջանակի Հ.ամի Հաւգա թաղին մուխթարի փոխանորդը՝ Լիֆթորաքի Նախընթաց օր Սամաթիոյ ոստիկանատունը գնացեր և յայտարարեր է թէ իւր ալիկը Հագգը էֆէնտի անուն քարտուղարի մը կողմէ եղած տափական սպառնալեաց երկիղէն, մեռած է.

Հագգը էֆէնտի ձերբակալուեր և հարցաքննութեան ենթարկուեր է.

—Արեւ. Բուլկարի նախկին կուսակալ Ալիքօ փաշա Վոկորիստէս Պուքրէշէն ճանբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար.

—Երէկ իրիկուն հրեայ երիտասարդ մը Խասգիւղի նաւամատոյցին մօտերը ծով մտած էր, երբ յանկարծ նաւամատոյցի հանդիպող շոգենաւու անիւներուն ներքև մնալով մեռաւ չարաչար կերպիւ.

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆԴԻ ՊԱՊԱՅԵԱՆ

Պոլսոյ առաջին կարգի փաստաբաններէն ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆԴԻ ՊԱՊԱՅԵԱՆ, իւր գործակցին ի Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխը Մէկմէտ Ալի փաշա խան, Առեւտր. Սենեկին հանդէպ թիւ 5 սենեակը փոխադրած լինելով կը ծանուցանէ իւր տեղական եւ գաւառական յանձնարարողաց թէ յետ այսորիկ յանձնարարութիւնք եւ թղթակցութիւնք պէտք է այս նոր հասցէին ուղղուին.

Ցիչալ էֆէնտին՝ արդէն Պոլսոյ մէջ և մանաւանդ գաւառներէն յանձնարարուած գործոցը յաջողութենէն քաջալերեալ՝ գաւառական յանձնարարութեանց նոր դիւրութիւն մը ընծայելու նպատակաւ, իւր դատավարական ծրագրին մէջ յաւելցուցած է նաեւ սա կէտը թէ, նիւթական քանակութիւնը կարեւոր գումարի մը հասնող, իրողութիւնը բացայայտեալ և փաստաբանական իրաւունքն ապահովեալ լինելու պայմանաւ գաւառներէն իրեն յանձնարարուած դատերու (Խրէնֆ և Ռէդդ) պաշտօնական ծախքերն իսկ վճարել յանձն կ'առնու.

1907 — 2—8

ԺԲ. ՏԱՐԵԴԱՐՁ

ՀԱՄՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՑԿԱՆԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆԻ

Հանդէսն, ինչպէս ծանուցուած էր, պիտի կատարուի յառաջիկայ Կիւրակի օր, 3 յուլիս, վայելուչ պատրաստութեամբ.

Շերքէթի Խայրիէի 21 թիւ գեղեցիկ շոգենաւն նոյն առաւօտուն ժամը 12-45ին պիտի մեկնի կամուրջէն, և հետզհետէ հանդիպելով Գատրքէօյ, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ, Ռումելի-Հիսար, Պոյաճրքէօյ և Եէնիքէօյ՝ պիտի երթայ ուղղակի Եէնի մահալլէ, ուսկից հանդիսականք պիտի առաջնորդուին Թահիր աղայի մերձակայ հովասուն պարտէզն, որ սահմանուած է իրեր հանդիսավայր.

Կէս օրին ճաշ պիտի տրուի առաւելքան երեք հարիւր հանդիսականաց. առաջին սեղանին, ի ժամ 4, պիտի մասնակցին մասնաւոր հրաւիրեալք և ընտանեաց տէր անձինք. երկրորդ սեղանը պիտի տրուի ժամը 5½ին.

Բոլոր օրն հանրածանօթ Պ. Վէվէյի երաժշտաց ընտիր խումբը պիտի նուագէ թէ՛ շոգենաւուն մէջ և թէ՛ հանդիսավայրն.

Երեկոյին շոգենաւը պիտի մեկնի Մէսարբուրնէյն ժամը 10½ին, և մի և նոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով պիտի իջնէ կամուրջ.

Երթեւեկի և ճաշի տոմսակի գինն է մէկ մէճիտ. միայն երթեւեկի՝ կէս մէճիտ. Մուտք պարտիզին 2 դրուշ. ճաշի տոմսակ ունեցողներն մուտքէ ազատ են.

Մասնախմբիս կողմանէ ձեռք առնուած կանխահոգ պատրաստութիւնք կը խոստանան զուարճալի և գրաւուցիկ օր մ'անցնել տալ հանդիսականաց.

Նոքա որ կը փափաքին մասնակցիլ սոյն կրթական հանդիսին, առանձինն կամ հանդերձ ընտանեօք, կը հրաւիրուին ստանալ մասնակցութեան տոմսն Պաշտէ-գաբու ջրավաճառ Պողոս և Յակոբ աղաներէ, Գատրքէօյ և Օրթաքէօյ նաւամատոյցի գրասրաններն, եւ ի ձեռն Կարգ. Մասնախմբի անդամոց.

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՄԻՒԲ

27 յունիս 1888

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 10 յուլիս

Սպանիա և Իտալիա հաւանեցան Սուէզի Պայմանագրոյն.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 29 յունիս

ԸՆԹԱՑԵՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒՆ

ամիս Լիմոզլի վրայ (պանքայի)	111
3 » » » (վճռելիին)	110 5/16
3 » Հարիկի » (պանքայի)	22 77½
3 » » » (վճռելիին)	22 85

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

	Դահեկան
Նրէկ երեկոյ գոց. (Ռիսաց. Ն. Սէրի	16 15
Պարտքի գոցուելէն վերջը »	16 15
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելուս »	16 14
Բաղէքպազարի գին »	16 14
Նուազագոյն » »	16 14
Կէս օրին » »	16 14

ԻՍԹԻԴԻԱԶԸ ՏԱՒԻԼԷ

Նրէկ երեկոյ	37 12
Ա.յս առաւօտ	37 12
Կէս օր	37 14

ԸՆԹԱՑԵՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՒՆՔ

Ֆոխտուութիւն	1858) Սէրի	25 10
»	1862)	
»	1860)	
»	1869) B. »	15 10
»	1872)	
»	1865)	
»	1869) C. »	0. 16 14
»	1873)	

ՐԱՅԵՆԵՏՈՒԹ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Ֆրանք լր.	4 13½
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	7 28
Պանք տը Փարիզ	» »	6 8
Օս. Շուէզ է վարէր	» »	4 13
Թրամուէյ	»	495
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	42 3/8
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բամնեթուղի Լաւրիօնի	»	118

Ընթացք դրամից

Օսմանեան ոսկի	դրչ.	100
Օշ Ֆրանչոնց	»	88 17
Անգլիական ոսկի	»	111 6
Բոյ Խրէբիալ	»	90 35
Ֆրիմից	»	51 15
Ռուպլի թղթադրամ	»	9 45
» արծաթ	»	74
Ցիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 9
Վէրնոց	»	103 15
Հինգնոց	»	103 15
Մէթալիք	»	102 25
Թասֆիէ	»	13

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 10 յուլիս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	(գ.կ.)	99 1/4
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուելուս		14 15/16
» » » գոցուելուս		14 9/16
» » » Ա.		25
» » » Բ.		15
» » » Դ.		14 3/8
Օթոման 1871		87 1/4
Փոխառութիւն 1877		97 1/8
Պանք Օթոման		11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873		98 1/8
Եգիպտական միաչեալ	(ֆունտֆիթ)	85
» առանձին	(բրիմիէժիթ)	101 3/4
Տպայա Սանիէ		78 3/4
Տօմանիալ (փոքր	առ. Բօչիլտ)	100 3/4
Հուսարարաց	» պարտատոմսերի 4 %	— —
Փոխանակ	ութիւն Բարիզի վրայ	25 45

Վիէննա, 10 Յուլիս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		124 90
» Համբուրգի երկամեայ		20 70

Բարիզ, 10 Յուլիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռենթի 4 1/2 %		106 70
» » 3 %	գ. կ.	83 50
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուելուս		14 90
» » » գոցուելուս		15

Լոնդոնի քաղաքացիական	496 25
Պանք Օթոման	530
Գրեսի Լիոնէ	581 25
» Ֆոնսիէ	1350
Բանկեռսոն Լիոնի	1260
Սուէզի ջրանցք	2137 50
Ռուսական 5 % 1877 թ.	100 3/4
Իտալական Ռանթ	97.1/2 1/2
Սպանիական (արտաքին)	73 1/2
Եգիպտական միացեալ	430
Բրիօրիթէ թիւրք	420
5 % Հելլենական	377 50
Զէք Լոնդրայի վրայ	25 27

ՆԱՄԱԿ ՄԼՕՀԻՒՐՏԱՐԷՆ

Մեծ բազմութիւն, շարաթ գիշեր, ի Մէջհիւրտար, ՀԱՅՐ ՇԱՍԼԱՆՑԻ ներկայացման, տաքամ հինգ արարածով, հեղինակաց անուանքը միտ անցայտ ազդարարութեան մէջ. բայց Պ. Մնակեան տուաւ ինձ թատերգութեան ծագկոյթն որով պիտի կրնամ ծանուցանել թէ, (սակայն հարկ է որ Պ. Մնակեան յիշէ թէ Աբեւելքի ծանուցման տողը 3 զրէ, աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի...) սոյն տարին 1886 Նոյեմբեր 19ին ներկայացուած ի Շաթօ տ'Օ առաջին անգամ, աշխատակցութեամբ Ժան Աֆիսի և Լուի Բէոնիքօի.

ՀԱՅՐ ՇԱՍԼԱՆ, հակառակ Նոր հեղինակութիւն մ'ըլլալուն, նիւթով շատ հնութեաց տաքամ մ'է, անշփոթ, ինչպէս կ'ըսուի Մէկ միլիոն ֆրանքի ժառանգութիւն մը յափշտակելու համար երեք դատաւաններ օրինական ժառանգն սպաննել կը մտադրեն, որ գործաւորի մը միամիտ աղջիկն է և նշանած.

Զորրորդ արարածէն իրարու կ'ըսէինք, չէ՛, առաջիկն, թէ դատաւանները պիտի ձերբակալուին և աղջիկն իւր նշանածը պիտի տանու. և այդպէս ալ եղաւ.

Անշնչինք դերասաններուն որոց համար անգամ մ'ալ ընդհանուր խմաստով տեղի է յիշել առածն որ կ'ըսէ. «Աշխատութիւնը կը գեղեցկացէր նիւթը». և թերեւս նոյն իսկ ասոր համար էր որ Հայր Շասլան յաջողութիւն մ'եղաւ Մնակեան խմբին համար.

Մնակեան, որ մասին Սիմոնոլի մէջ Գասը-գիւղի թղթակիցն այնքան հմակրանքը խօսած էր անցեալ օր, Հայր Շասլայի դերին մէջ հիանալի էր. գրեթէ ամէն արարածի վերսին ի տես կոչուեցաւ ամբոխին ծափահարութեանց և կեցցէներուն մէջ. չորրորդ օտարազգի երիտասարդներ՝ allons féliciter le Père Chasselas կ'ըսէին հիւսլով. իմ մասիս դիտեցի միայն թէ թղթասանակի բացման տեսարանին մէջ իւր տեսական տրուհատագիտութեան վերջին նրբութիւններն ի յայտ չբերաւ. Դերասաններու ինքնայաւել խօսքեր միշտ քննադատուած են, բայց Մնակեանի, որ հեղինակ ալ է եղած, ներբողմամ պիտի ըլլայ, գիտնալով թէ՝ թէ այս անգամ քննադատը պիտի քննադատուի.

Սիսակ իւր պերսին ծարերուն չափ բարակ, նուրբ. դերասան մը ցոյց տուաւ ի՛փ-գինք. երբ բսին թէ խաղին մէջ ապանութիւն չիկայ, կատարելիք, մտածելի թէ Ալիքսանեան չպիտի կրնայ փայլեցնել իւր ատաղանդը, վասն զի փայլեցնելու դաշոյն չունի ձեռքը. սիրան էի. ի՞նչ գաժան գէմք մը կեղծեց, և ի՞նչ վտանգ մ'անցուց. ճիշդ այն պարագային էր որ, գործաւորի զգեստով եկած էր արբեցնել Հայր Շասլան և նիւթած դաւն յաջողցնել. յանկարծ ազմուկ մ'եղաւ ետիս, դարձայ խոյսն, և ի՞նչ տեսնեմ, տղեկ մը Ալիքսանեանի դատաւորութեան դէմ կամ կարած և ինքզինքն ելած կ'ուզէ հօրը գաւազանն —անգլիական հաստ գաւազան մը— դերասանին գլխուն նետել. Բարեբաղդաբար կը բռնեն ձեռքէն և աղուսկին հազիւ քանի մը վայրկեանէ կը հանդարտի.

Գինեմոլ Զապանեանէն նեսիացաւ գինեմոլ Մնակեանին քով. այս ալ քիչ չէ. Զապանեան մեծ զգուշութիւն ընելու է գոնիկ չըլլալու. տարական պայման Պիննէ-մէճեան իսկեսիար դերասան մ'է, այնպիսի դերասան մը, ուրկէ օր մը ոչ աք պիտի կրնայ դանդատիլ. չեմ տարակուսիր թէ Մնակեանի աչքին տակ արուեստագէտ մը պիտի ըլլայ. քիչ մ'աւելի առաձգականութիւն իւր չարժանց մէջ հարկաւոր է; Հայր Շասլայի թղթասանակին յայտնութեան միջոցին փոխանակ տրութիւն կեղծելու, պէտք էր որ յարաձուն հետաքրքրութեամբ լսէր իւր սիրոյ խօսքերը. Պատթէ-օսման իւր տրտասանութիւնն տարփանութիւնը՝ դերը չատ լաւ սորելով միայն կրնայ դարմանել.

Տիկին Պիննէ-մէճեան հրապուրիչ էր երբ իւր հայրը խ՝ Դեթեւանի կը կշտամբէր գինեմոլութեանն համար, բայց պէտք ունէր ամուլութեանն համար, բայց պէտք ունէր աւելի բնական զար ճացում մը յայտնելու իւր հարը գեղեն վրայ՝ յանկարծ փուռած տեսնելով. Տիկին Պիննէ-մէճեան կ'երեւի որ զուարթ է բնութեամբ, ոտրիկ չիրեր. զի չատ տխուր խօսքեր արտասանեց ծիծաղկոտ շրթներով. բայց անցնինք. քայլ մ'ալ, և Տիկին Պիննէ-մէճեան formée դերասանուհի մը պիտի ըլլայ. Ֆրանսահոլութեան համար չէ որ գործածեցի այս բառը, կրնաք ապահով ըլլալ.

Տիկին Սաթիրիկ չատ լաւ գիտէր իւր դերը. չատ գոհացուցիչ էր.

Սպասուհին, Օր. Վիգթոր, ե՞րբ տանտիկին պիտի ընենք. կ'արժէ, կ'արժէ.

Դերասաններէն անցնինք յուշարարին որուն պիտի յանձնարարեմ այն ձայնարգելը կոր տիկին Սաթիրիկ անցեալ՝ անգամ գործածելու խելացի խորհուրդն ունեցած էր. ինչ չունչ. մենք հազիւ կրնայինք չընչել այդ հեղձուցիչ մթնոլորտին մէջ և ինք այնքան չարաչար կը գործածէր իւր չունչը,

Քիչ մ'ալ թատերաղարդուց (décors) վրայ խօսած ըլլալու համար, անկեղծօրէն պիտի ըսեմ թէ Մնակեան խումբը փոյթ չի տանիր այդ մասին, թէեւ թատերատրոնի վրայ ալ կը ծանրանայ այդ հոգը մասնաւորապէս Գիտեմ թէ քանի մը ականաւոր ապրազարդուց չքեղութեան, վասն զի՝ կը սեռ՝ ունենդիրին իւր բոլոր ուշադրութիւնն անոր նուիրելով չիկրնար գնահատել դերասանն. ինչ որ զրկանք մ'է սոյն վերջնոյն համար. Կարծիք մ'է այս զոր Ռէվիւ-Պլեսի մէջ այնքան եռանդեամբ պաշտպանած է մեծ քննադատ մը, և ես պիտի ըսէի թէ Մնակեան ալ այս կարծիքէն է. Սակայն պէտք է յիշել որ, եթէ թատերաղարդուց չքեղութիւնն ուշադրութեան առարկայ կը դառնայ՝ անոր խեղճութիւնն ալ... ծիծաղ կը շարժէ. Բաւական մասնաւորաբար կը յարմարի թատերներն խեղճ ու ծերացած վարագոյրին որ անգամ մը չիկրնար կը յամառէր, կարծես վեց տարիէ ի վեր —յորմէ հետէ չլինուած է թատրոնը— իւր երեւէլէն յոգնած ըլլալով. վերջապէս ի՞նչ՝, և բարեկամս առիթ դուռ ըսելու իւր գովասական յիշատակներն հեգնելով. «Ո՞չ, վարագոյրն խ՝ կը վարանի իջնալ այսպիսի գեղեցիկ տեսարանի մը վրայ.»

Թատերարանին մէջ լոյսը քիչ է. գոնը-ուած զամբարները (սոսկալի՛ բան) ապէկ գիրքով դրուած չեն. fausse lumière կայ. դերասանք լաւ կ'ընեն մինչեւ վերջին ելնը չը յառաջանալով, որպէս զի լուսոյ մէջ մնան. ԲՈՒԹԻԹԻԻՍ

Ց. Գ. Քանի մը վրիպակներ կուգամ ուղղել նախորդ նկարագրէս. «սպասուհոյ» ըսած էի փոխանակ «սպասուհոցի». կը խոստանայ, այսինքն կը խոստանայ յայտնվել, փոխան «կը խոստանայի». Աբեւելքի գրաշարները չա՞ր են. ինչ որ է, խումբը գէթ գոգոհելու իրաւունք չունի այս վրիպակաց համար, որովհետեւ իւր ազդարարութեանց մէջ տարին անձանց անուններն ահռելի մարմնափոխութիւններ կը կրեն. Giyom գրուած էր փոխանակ Guillaume-ի, և Monbarey փոխան Montbareyի. Վօլտիրնա՞ք է. չ, կ'երեւի թէ խումբը նախընտրած է Զաղլա՞ն-ուլլէրէ-ԲԷՒԷՐը որ լեզուին ընդունած ուղղագրութեան տեղ արտասանութեան համաձայն կը գրէ բառն, և այս գրութիւնն հնարաւոր ընկերութիւնն ալ իւր գրութեան անունը կը գրէ Ortografi fonétik, եթէ չեմ սխալիր, փոխանակ Orthographie phonétique-ի. Սոյն ուղղագրութեան յօրինողը Մնակեան խումբն ի բենց հետեւող տեսնելու հպարտութիւնը կրնան ունենալ. ՆՈՅՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 22 յունիս

Գահիրէի ազգայինը Սահմանագրութեան հանդէսը կատարեցին մեծ պատրաստութեամբ, գիշեր առեն. Կառավարութեան զինուորական նուագածուը ամբողջ հանդիսին առեն թրքական, արաբական և ազգային երգերով փայլ տուին տօնին. Ներկայ գտնուեցաւ Ս. Առաջնորդն ալ.

—Դեր. Ս. Առաջնորդն յԱղեքսանդրիա պիտի գայ քիչ օրէն ամառուան եղանակն անցուցնելու. այս տարի օգտվոխութեան համար ի Կ. Պոլիս ճամբորդել չկրնար.

—Բարձր. Նուպար փաշա յեւրոպա կ'երթայ օգտվոխութեան.

—Դրեթէ մի ամիս առաջ ի Գահիրէ մի Վանեցի հայ ձերբակալուեցաւ՝ Դամասկոսի մերձակայները մի հայ ըսպանած ըլլալու սոճրով ամբաստանեալ. Ձերբակալեալն ի Դամասկոս ղրկուած է.

ՍԱՍՏԻԿ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՅԵՐԻԶԱ

ԵՐԻԶԱ, 16 յունիս

Անցեալ հինգշաբթի յունիս 9 առաւօտուն յանկարծ երկիրն սկսաւ դողդղալ սաստիկ կերպով, չենքերը ճարճատիլ, խարխլուլ պատերը փլիլ. Հազիւ մէկ վայրկեան տեւեց և դագրեցաւ այս. Մարդիկ ահաբեկ սկսան խոյս տալ դէպ փողոց, շուկան մեծ խառնակութիւն մ'ինկաւ, մին դէպ արեւելք կը վազէր միւսը դէպ արեւմուտք առանց գիտնալու թէ ո՞ւր կ'երթայ. Բայց ամենէն ապիրոգիտ տեսարանը տեղի ունեցաւ վարժարանաց մէջ. հարիւրաւոր մանուկներ ճիչ բարձին, նեղ սանդուխներէն գլորելով գիրար կոխտելով սկսան խոյս տալ. Հազիւ թէ վարժարաններէ դուրս եկած և մայրիկ, մայրիկ գոչելէ դադրած էին, ահա մարք սկսան հերարձակ վարժարանները վազել կոչելով իրենց որդիներն. Փողոցներն ամէն տեսէ և հառակէ բազմութեամբ լեցուեցան. Ճիշդ այդ պահուն Մէջքէ գնալիք ուխտաւորաց համար մզկիթներուն մէջ աղօթք կը մատուցուէր Գոբշանլա կոչուած մզկիթին փնտրելի շերեփն կործանելով՝ անդ աղօթող պատանիները վար թափեցան. Քաղաքիս Հին Քաղաք կոչուած մասին մէջ ցնցման պահուն պատ մը փլչելով՝ 17 տարեկան գիւղացի պատանի մը տակը մնաց և անմիջապէս մեռաւ.

Փողոցները լեցուած բազմութիւն այլ ևս յարկերու տակ չմնաց, ամէն ոք գործադուլ ընելով՝ սկսաւ դաշտերը քաշուիլ. եկեղեցեաց զանգակներն ալ ժողովուրդն աղօթքի կը հրաւիրին, բայց չատ չանցած տեղի ունեցաւ երկրորդ ցնցում մ'առաջինէն մեզմ. այսպէս շարունակուեցան ցընցումներն մինչեւ երեկոյ հեղհեղուկ մեղմացեալով. Մէկ մալ ժամը 7ին կարկտի սաստիկ տարափ մը սուիպեց մարդիկ առ ոչինչ գրել գեանաարժի երկիւղն և ապաստանել յարկերու տակ. Երեկոյեան դէմ սկսան կառուցուիլ վրաններ զանազան տեղեր, փողոցներու մէջ, հրապարակներու վրայ և քաղքէն դուրս. Բայց ժողովրդեան մեծ մասն անպատսպար կը մնայ և ժամը կէսէն վերջ տեղացող անձրեւէն չատ նեղուեցաւ. Թէեւ հետեւեալ օրեր ցնցումները դադրեցան, բայց ժողովուրդը կը շարունակէր տակաւին բնակիլ վրաններու տակ. Երկուշաբթի (յունիս 13) ամէն ինչ և ամէն ոք սկսաւ ըստ առաջնոյն իւր գործին երթալ. Բայց երկուշաբթի երկիւղն այնչափ խոր տպաւորութիւն թողել էր մանաւանդ մտաց սիրտերու մէջ, որ ժամանակի կը կարտէր բոլորովին մոռնալու համար. Երկուշաբթի նորէն խառնակութիւն մ'ինկաւ. Երկուշաբթի նորէն մինչեւ վարժարանները մէջ հազիւ զգալի ցնցում մը համար. որովհետեւ չատ քիչեր զգացել էին զայն, երկիւղի արդիւնք համարուեցաւ. Բայց երկուշաբթիէն երեքշաբթի լուսնալուք գիշերն, ժամը 6 ու կէսին նոր ցնցում մը տեղի ունենալով՝ երկիւղները նորոգուեցան. Այս վերջինն առաջինէն աւելի վիչտ պատճառեց Երիզացոյն, վասն զի կը վախցուի թէ ժամանակ մը այսպէս կը չարունակէ և զօրաւոր ցնցումը մը քաղաքը կը կործանէ. Երիզս թէեւ չատ անգամներ երկրաշարժէ կործանած է, ինչպէս որ Հ. Դ. Ալիշան իւր մէկ երկին մէջ կ'ըսէ թէ «չորեքտասան անգամ կործանեալ և վերանորոգեալ», բայց 150 տարիներէ ի վեր է որ այս տեսակ ցնցում տեսնուած չէր. Ժողովուրդը վրաններու տակ կը բնակի, վարժարանները փակ են, չենք գիտեր թէ այս վիճակ մինչեւ երբ պիտի շարունակէ.

ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐ

ի 6 Յունիսի 1888

Երկու ամիս եղաւ Մայր Տաճարի վերանորոգութեան ձեռք զարնուելուն օրէն. Յարդ ի՞նչ եղաւն իմանալու հետաքրքրութիւնն օրինաւոր է, և հարկ է քիչ չատ յայտնիլ տալ.

Ապրիլ 6ի մուրճերը բաղխեր էին առաջին անգամ Տաճարը դուրսէն չըբջապատող և երեք աստիճան ունեցող սանդխաձեւ պատուանդանն. Յետի չէ՞ր ժամանակէն աւելցեր են այդ սանդուխները, բայց թէ յետոյ աւելցեր են սոյնէ է, զի քակուած ատեն տեսնուեցաւ թէ ինքնուրոյն չինուած էր, և արդէն աւարտած և յղկուած սալայատակի մը վրայ հաստատուած էր. Քարերն ալ իրարմէ հեռացած էին, չատ տեղ դէպ ի պատը թեքուած՝ կարծես ջուրն հիներուն մէջը տալու համար, և միանգամայն մէկ կողմը միւս կողմէն կանգունի չափ աւելի բարձր. Այդ սանդուխներն իսպառ անհետացան և անոնց տեղ նոր պատուանդան մը չինուեցաւ, որ ուղղաձիգ և ամրակնդ և երկաթներով միաւորուած կը պատէ այժմ Տաճարին երկու կողմերն, արեւմտեան մեծ դրան երկու կողմերէն մինչև Դէորգաչէն պահարաններուն կցուելուն տեղը. Սակայն ուրոյնուած է որ նոյն պատուանդանը պիտի զատէ նաև Դէորգեան Նորաչէն պահարաններուն կողերը. Սակայն այդ պահարաններուն երեսներն իրեն յատուկ ձեւ ունենալուն՝ կ'պասուի որ ճարտարապետն արուեստին պահանջն հաշտեցնէ, և հարկաւոր եղած փոփոխութիւնները ցուցնէ.

Նոր պատուանդաններու ոտքն՝ հիներէն կանգուն մը աւելի ցած է, և այդ կանգնաչափ մասն սեւ քարէ է, մինչ մնացած մասն՝ որ երկու կանգուն բարձր է՝ քիչ ներսով է, և դեղին քարով չինուած, և վրան ալ սուղ անկիւնով դէպ ի վար տաչուած է.

Կանգուն մը խոր թչնէն, ինչպէս արդէն բացատրած եմ, Նպատակ ունէր եկեղեցին ազատել իւր յատակէն աւելի բարձր կողերէն որք չուրջը կը պատէին, որովհետեւ վանքի բոլոր բակը կանգուն մը աւելի բարձր էր եկեղեցւոյ յատակէն. Այդ բարձրութիւնը բոլորովին անհետացաւ, ամբողջ բակն աւելի ցած է այժմ, և սենեակներու և դուռերու առջև վրայէ վրայ դրուած քարերէ առժամեայ սանդուխներ կան մինչև որ ձեւաւոր և կանոնաւոր սանդուխներ չինուին. Վանքի բակին թեւերն 100 մեդր երկարութիւն ունին և 10,000 քառակուսի մեդր տարածութեան հազիւ մէկ հինգերորդ մասը գրաւած է եկեղեցին զանգակատունով և պատուհաններով մէկտեղ. Շրջակայ գիւղերու մշակները իրենց եզներով ու գոմէշներով, ձիերով ու էշերով թափեցան, և քանակի վրայ սակարկութեամբ 35-40 աւուր մէջ ծառերը ու պարտէզները քանդեցին, սալայատակները քակեցին, և ուրիշ հազար քառակուսի մեդր տեղ՝ երեք քառորդ մեդր (որ է մի կանգուն) խորութեամբ հողը պարպեցին. Բակին մէջ միաբանիներ փոքրիկ բանջարանոցներ կամ ծաղկանոցներ ունէին իրենց սենեակներուն առջեւ և չուրջանակի ծառեր ալ կային, թէպէտ ոչ միատեսակ և ոչ իրարու յարմար կարգով, այլ ինչպէս իւրաքանչիւր ոք իւր սենեակին առջեւ հովանի մը ածեցնել ախորժեր է. Ծառերն ալ, պարտէզներն ալ չկան այլ եւս, բոլորովին լերկ ու չոր է վանքին բակը, միայն գեղեցիկ թեղիներ ազատած են ծառերու կոտորածէն. չես գիտեր՝ իրենց պատչաճաւոր և գնդաձև թաւոստեան գեղեցկութեա՞ն համար, թէ թեղո՞ւոց մեղի յիշեցնելուն համար (*).

Այժմ կը մնայ պատուանդանները աւարտել. հողին ցածնալուն պատճառաւ եկեղեցւոյ դուռերը և ուրիշ մասերը յարմարցնել. բակը նորէն սալայատակել. վանքի սենեակներուն առջեւները ձեւի վերածել և մուտքեր տալ. բակին աղբիւրն ալ որ փակուեցաւ, նորէն շինել, և կ'երեւի թէ այս չափով պիտի լմնայ այս տարուան գործողութիւնը.

Օգերը տաքնալ սկսան, դուրսէն եկող վարպետներ չեն դիմանար և կը մնային, տեղական վարպետներ ալ անոնց տեղը չեն կրնար բռնել. անոր համար քառասուն օրի չափ մեծ շինութիւնը պիտի դադարի և անկէ ետքն ալ աշունը մտեցած կը լինի, և այլ ևս ատենը չէ Տաճարին մայր պատերուն ձեռք տալու, զի բան մը չըբած անձրեւ ու ձիւն վրայ կը հասնին.

Սակայն միայն Տաճարը չէ որ կը չինուի. միւս կողմէն տպարանի չինուածն ալ կը յառաջանայ. Մայիս 3ին առտուն Վեհ. Կաթողիկոսն անձամբ օրհնեց նորաշէնն տպարանին անկեան քարը, և այժմ հիմերը լեցուած են և հողին երեսէն վեր ալ երկու կանգուն մայր պատերը բարձրացած են. Շէնքը ամբողջովին քարուկիր պիտի լինի, որ էջմիածնայ համար նորութիւն է, զի տաճարներէ զատ և կեանի տակի հիմներէ զատ ամենայն ինչ քարուցեալ չինուած է և չատ տեղ ալ հողուցեալ, այսինքն է հողէ ադիւս և հողէ չաղալս, և կ'երեւի որ հին Վաղարշապատն ալ այդպէս է եղեր որ Արշակունեաց փառաւոր մայրաքաղաքէն աւերակներ չեն մնացած.

Նոր տպարանը գետեղուած է վանքին արեւելեան թեւին ետեւն, ուր հին ատեն գոմնոց է եղեր, և վանքին չատ մօտ լինելուն Հոգեւոր Ներսէս Ե. Կաթողիկոս քանդեր է և ախոռներն ու գոմերը Ս. Գայիանէի վանքին մոտ նորէն չիներ է, ուր է և մինչև ցայժմ. Այդ աւեր մնացած տեղն՝ Հոգեւոր Մատթէոս Ա. Կաթողիկոս մտադիր է եղեր ձեմարանը կառուցանել, զոր յետոյ Հոգեւոր Դէորգ Դ. Կաթողիկոս աւելի արեւելը չիներ է, այնպէս որ այդ աւերակ տեղը վանքին և ճեմարանին մէջտեղն անկապատակ կը մնայ և տգեղ կերպարան ունէր. Այժմ որոշուեցաւ այդ տեղը վանքին բակին խառնել, և տպարանին անպիսի ձեւ մը տրուեցաւ, որ երբ աւարտի և այժմեան վանքի արեւելեան թեւը բոլորվին քանդուի, տպարանը վանքին արեւելեան թեւին հարաւային մասը կազմէ.

Ամրդէն իսկ Դէորգաչէն պահարաններուն աւելցալովը, եկեղեցւոյն և արեւելեան ձեւին մէջի միջոցը նեղցած է, և վանքին արեւելեան թեւը բոլորովին խարխլուլ և նորոգութեան ապտակ վիճակ մ'ունի. Վերի յարկին հին ատեն ժառանգաւորաց վարժարանին տեղն է եղեր, ուր այժմ կը մնայ տպարանը. Ներքեւը չատ մը խուցեր ունի մասնաւոր և աւելորդներու համարեն նման սենեակներ կան, և բոլոր թեւին մէջ երեք բնակութիւն կայ այժմ ի գործածութեան.

Հարաւային անկիւնը կը գրաւէ վանքին փուռը. և վանքի բակին մէջ և եկեղեցւոյ մօտ փուռի գիրքը իւր բոլոր անհրաժեշտ հետեւանքներովը, չատ անյարմար գետեղուած է. Ո՞գի՛տէ, հին ժամանակները իրր տեսակ մը հսկողութեան միջոց են կարծած վերանի պատուհաններն փուռը և ալիւրի և ցորենի չտեմարանները դիտելը.

Մէկ խօսքով վանքին արեւելեան թեւը նորոգուելու անհնարութեան համար պէտք է քանդուեր, և երբ տպարանի չինութենէ յետոյ քանդուի, վանքի բակը չատ աւելի ընդարձակ ու գեղեցիկ գիրք պիտի ստանայ. Նոր տարանի չենքը մինչեւ ձմեռ աւարտելու գիտաւորութիւն կայր, սակայն մինչեւ ցարդ չինուածէն հաշուելով հնար չէ վստահ ըլլալ որ աւարտի. Զեղումը կամարակապ պիտի լինի Վեհ. Կաթողիկոսի բացարձակ կամաց համաձայն և այս առթի մէջ հարկաւ լաւագոյն է, ձմեռը թող տալ որ պատերը հանգչին և նոր գարնան կամարները կապել. Տպարանը միայարկ պիտի լինի, այլ գետնէն երեք սանդուխ բարձր, երկայնութիւնը իրր 50 և լայնութիւնը իրր 20 կանգուն. Ետեւի կողմէն ալ գոց պարտէզի պէս տեղ մը պիտի ունենայ, ամեն տեսակ պէտքերն համարելու, և իւր ադտոտ ծառայութիւնները դիւրացնելու. Ամբողջութիւնն այնպէս է դասաւորուած որ կարող լինի տանիլ մի արագատիպ մամուլ բանի մի մանր մամուլներ, սեղմելու մեքենայ, 20-25 գրաչարի տեղ, թուղթի և գիրքի չտեմարան, ձուլարան, կազմատուն և գրասենեակ.

Թէպէտ տպարանի դիրքն որոշուած ատեն ինկատի առնուելու վանքին ապագայ դասաւորութիւնը, սակայն Վեհ. Կաթողիկոսն այժմէն իսկ յանձնարարութիւն տուած է ճարտարապետին բոլոր վանքին համար ընդհանուր յատակագիծ մը պատրաստել.

Ճարտարապետ Պ. Մելքայել Սալամբեգեանց, իւր ժամանակն հնգետասանօրեայ պայմանաժամերով էջմիածնի և Ծիրվեսի մէջ կ'անցուցնէ. մօտ օրէն էջմիածին կ'սպասուի. այս երրորդ գալուստը պիտի լինի. ՏԻՐԱՑԻ

(*) Թեղուոյ պատուոյն թեղիներ պէտք է մասնաւանին։

ՄՈՆԹԷ-ԲՐԻՍԹՈՅԻ ՈՐԴԻՆ

Թարգմանել Պետրոս Ա. Տրունի
Հրատարակեալ ԳԱՐ. ԲՐԻՍՏԱՓՈՐԵԱՆ

Հրատարակուեցան երրորդ հատորի 13-14երդ թիւերն, և ամբողջ հատորն ընդհանուր կ'սարար.

Ա. հատորի այն թիւերն որք բաժանուած էին, վերստին տպուած ըլլալով, չունեցողք կրնան լրացրամատներէն ստանալ.

Մէկ մի 16 երեսէ բաղկացեալ թերթի գինն է 20 փարա. 1909

Ա.Զ.Դ.

Հայերէն, ֆրանսերէն և թուրքերէն լեզուաց ու չափագիտութեան հմուտ երիտասարդ մը, բարձրագոյն վարժարանէ մը վկայեալ, կը փափաքի կամ մասնաւոր դասաւանութիւն ընել. Կարող է նաեւ պաշտօն ստանձնել առեւտրական տան մը մէջ. Պէտք ունեցողք կրնան դիմել Աբեւելքի խմբագրատունը. 1869 3—3

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆ

ՅՈՒՉՄԱՆ ԺԱՄԵՐ

Զանազան քրիստոնեաներու հաւաքածոյ մ'է. կը ծախսի Պ լիս՝ գրավաճառաց քով եւ Ջրավանտ Պոլոս եւ Յակոբ ազաներու խանութը եւ Կալաթա՝ Վրայի թղթավաճառանոցն, ի գին 10 գրուշ.

Կեդրոնատեղին է Ն. Պէ. պէրեան տպարանը. 1879 3—4

Ա.Զ.Դ.

Լիոնի ԱՎԸՆԻՈ ՏԷ ՖԱՄԻԼԻԱ ընկերութիւնը կը ծանուցանէ իւր Կ. Պոլսոյ և շրջակայից բազմաթիւ բաժանորդներուն թէ իւր եռամսեայ 30երդ վճարակատարութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ յուլիս 21ին, յիւր կեդրոնատեղին, ի Լիոն, 61, Ռեբիւպլիք փողոց.

Ուստի կը հրաւիրուին այն բաժանորդներն որք չեն վճարած իրենց ամսական բաժիններն, որպէս զի գանվճարել իրենց յետնեայ ամսականներն Ընկերութեան գործակալութեան, 40, Թաշ խան, Պոլիս, որպէս զի կարենան մասնակցիլ այս վճարակատարութեան.

Գործակալ Ընկերութեան
ՊԵՏՐՈՍ ԱՄՊԱՐՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, 27 յունիս 1081

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի ԹԻԵՆԱՆ Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆԷ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ Զ ՅՆԱԿԱՆ ԵՒԱԳՇՏՈՒԹԵԱՆ։ Հայկական մանկանոցն երամասնութեան գինի ուսման մէջ դարգացմանն նպաստելու. Նպատակաւ պատրաստեալ այն երկասիրութիւն ոգոց եւ զգաց պարկ մը կը նոյնանի ներկայ կրթական շրջանին մէջ. Դասագիրքը պատրաստուած է Եւրոպական ձայնագրութեան սկզբունքներ. Եւ է գիրքս սոյն կարգի ուսանողաց։ Գինն է 10 գրշ.

ՓՆԱՐ ԳԱՅ ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ հանդերձ եղանակօք, մասն Ա. սոյն գս 3ին մէջ կը պատրաստուին 28 մանկական քաղցրագոյն երգեր թարգմանեալ և ինքնագիր Եւրոպական յատուկ եղանակօք։ Գինն է 6 գրշ. իսկ մեծաքանակ գնմանց համար մասնաւոր զեղչ կը լինի։

ՓՆԱՐ մասն Բ. ընդ մամլով որ պիտի պատրաստակ զարդացեալ յարմար երգեր հանդերձ գաղտնի մասնաւոր։

Կեդրոնատեղին է Գալատիոյ գրատուն։
1791 8—8

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Աբեւելեան Բուսաբանի երկաթուղեաց 111 երրորդ վճարակատարութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս 1ին ըստ Եւր. որ է յուլիս 20։

Ինչպէս յայտնի է կայս. հրամանագրով արտօնութիւն տուած ըլլալով բաղդատումներ հրապարակ հանել ի վաճառ, պատրաստած եմք զայնս։ Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատումին դիմնն է 7 ուկէս՝ ֆէսնին՝ 5, և մէկ չորրորդինը 3 գահ։ Այս անգամ առաջին պարգեւն է՝ 600,000 և երկրորդը 60,000 ֆրնգ։ բաց ի այս երկուքէն 48 թիւեր եւս մեծ պարգեւներ՝ իւրաքանչիւր մասնաւոր 500 թիւեր 400 ական ֆրնգ. պիտի չահին։

Գաւառներէն հնչուն դրամի փոխարէն թղթատարական ֆէս ալ կընդունուի։

Համարուրկի և Պրինսիպիգի վճարակատարութեանց տոմսերն ալ պատրաստեն, սովորական դիներով։

Դիմել ի Դալաթիա կամուրջին դըլուխը թիւ 33 Գուլաղարդեան դրամասենեակը։

ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐԾՆԵԱՆ
1881

Ա.Զ.Դ.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ կարող է երկաթուղեաց յառաջիկայ վիճակահանութեան բաղդատումներէն դնել Օսմ. կայս. Պանքայի Գալաթիոյ գրասենեկաց մէջ, ամեն օր, ժամ 10 էն մինչեւ 3 1/2 (Ը. Ե).
1534

ԵՐԵՍԻՈՅԻ ԲԼԺԻ ԹՈՒՐԲԻՈՑ

1888 սեպտ. 5ին (Ն. Տ.), ի Գալաթիա Բէժիի Ընդհանուր Տնօրինութեան մէջ նուազուրդի պիտի դրուի 955,335,000 պանդրլի հարթայիմսմ։

Պանդրլի զանազան տեսակներու նըշոյներ, ինչպէս և պայմանագրութեան տետրակ մը պիտի յանձնուին ամեն ձեռնարկուի որ խնդիրը ուզղէ այս մասին Ընդհանուր Տնօրինութեան։
854 3—6

ՏԻԳՐԱՆ Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԴԱՍԱՏՈՒ ՀԱՅ. ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ԼԻԶՈՒՈՑ

Կը փափաքի պարբերութեամբ մասնաւոր դասեր տալ պատանւոց ընտանեաց մէջ։ ԽԻՍՏ ԴԻՊԼՈՄԱՅՑ ՄԻԼՈՈՑ։ ԳԻՆ ԶԱՓԱՒՈՐ։ Դասանիւք պէտք է ուղղուին «Փոսթայի» մէջոցաւ ի Վ. ոսիր։ ԵՂԵՒՄԱՇԼԻՔ,
Ա. Տ. Ս. Շալճեան (գաւառաս.)
1832 9—10

Ա.Զ.Դ.

Ռաքսոնիոյ Աբքայական Լոգբուիին առաջին վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յուլիս 9ին և 10ին։

Մէկ տասներորդ տոմսին գինն է 25 ղրշ ոսկեդրամ, մէկ հինգերորդ տոմսին գինն 50 ղրշ։

Համպուրկի Լոգբուիին երկրորդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յուլիս 11ին և 12ին։

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 25 ղրշ ոսկեդրամ, մէկ չորրորդ տոմսին գինն 50 ղրշ։

Պրունսվիքի Լոգբուիին առաջին վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յուլիս 19ին և 20ին։

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 17 1/2 ղրշ, մէկ քառորդ տոմսին գինն 35 ղրշ։
1463 4—5

ԼՈՒՍՈՒՈՐԻՆՔ, ԹԱՆԿՔ

ԱԲԵՒԵԼԻ ԴԵՂԱՀԱՆՆԵՐՆ այսօր ճանչցուած են գերազանց գարման մը ընդդէմ ոսկրոցաւորութեանց, փորոքցաւի, մանքի, արիւներթութեանց եւայլ։

ԱԲԵՒԵԼԻ ԴԵՂԱՀԱՆՆԵՐՆ ընդունուած են նպաստաւոր բժիշկներէ մայրաքաղաքիս և օտար երկրաց մէջ և կը գործածուին չատ հիւանդ անոցներ։

Աբեւելի դեղահատներուն Ֆրանսական Գիտութեան Ակադեմիային և Թուրքիոյ քաղաքային բժշկական խորհրդին։ այս վերջինին արտօնած է Պ. Աբեւելի այդ դեղահատները պատատուելու և վաճառելու իրաւունքը։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Գեղարան Վէլիէ, Գալաթիա, և մայրաքաղաքիս գլխաւոր դեղարանները։
1870

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՕԱ՝ ՄԸ

Ամէն ազգաբ ենթակայ են Ա.գլորախեղդի (Գուշ պղան), այդ յամառ հարկին որ կ'սպասնայ խեղդել զանոնք։ Կարելի է ամէնքս գէս դադրեցնել զայն և 24 ժամուան մէջ բժշկել շնորհիւ ՍԱՐԻՍԻՖԻՐ ՄԱՆԱՐԱ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. Ռուբլի 1,000,000 — **"ՖԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր աւագոյնն է 16,000,000 Անգղ. ռուբլոյ դրամարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուց համար։ 1799

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ենթաներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտաղօր խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա միւպայեա օլունաճագ եէտի պին ատէտ Վիէննա մալի ֆէսին պէհէր ատէտի ալթը ղուրուշ օթուզ պէշ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը ելիմի եէտինճի կիւնիւնէ գատար միւնագասը պիլ իճրա սէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վերիլէճէկինտէն, իթասընա վէ ելիմի սէքիզինճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէկէրի իլան օլունուր։

25 հազիրան 1888 — 1900
Նո. 32 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍՔԷՐԻ

Իսթիմալէ զալրը սալիհ խուրտա վէ միւհիթէրէք նուհաս, քիւր պէյ պին, պէհէրի պէյ պուլուր զուրուլ։

Պագբը թալալը սէքիզ եիւզ էլլի քիւր, պէհէրի օթուզ պիր բարա։

Պագբը թօբրաղը պին պէյ եիւզ քիւր, պէհէրի ելիմի տէօրթ բարա։

Նիզամիյէ սարրաճխանէ անպարընա իսթիմալէ զալրը սալիհ օլարագ մէկճուտա օլուպ ֆիրուխթի օլունճագ իւրէ մէկգի միւգամտէյէ գօնուլան պալատէ մուրագդամ խուրտա պագբրլարլէ պագբը թավա վէ թօբրաղը ֆիլիթը մուրագամալերի իլէ թալիպէյլերի էօհտէսինտէ օլուպ թէմմուզը ըումինին տէօրտիւնճիւ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւդամիտէլերի պիլ իճրա սէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսլերի վերիլէճէկկինտէն իշթիրասընա վէ պէյինճի կիւնիւ տախի եիւզտէ պէշ զամմընա թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասկերի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէկերի իլան օլունուր։

25 հազիրան 1888 — 1901
Նո. 33 — 3—3

Ուշադրութիւն առ լրանալոյս և սարքեցուցէք

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԻՑ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Մովային Նախարարութեան

(Պահէ ֆաթ՝ ճէրլ պէյ խանի առ., Ռ.-2)

Բոտ խնդրանց արգոյ յանախորդացս, այս անգամ մեքենոյնս մէջ ճիւղ մը նուագառած եմ լուսանկարագ վերարերեալ ամէն պիտոյից համար։ Ցանաւորդք խիստ գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառագ մարդութեան եւ թէ գնոց չափաւորութեան մասին։ Վաճառատան մէջ կը գտնուին Մոնթվէնի չոր բլաքներ նոյն իսկ Բարիզի հոչակաւոր տան՝ Վէ.Ֆէնայի եւ Բարիզի ցուցանդէսներէ ստացի եւ արդամ չթաղամներով օժտեալ է՝ ֆոյէրի չոր բլաքներն որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բլաքները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժան լուսանկարք փորձով հաստատած են։ Կը գրաւնուի օպժէքթիֆ, չանագը նուագ եւ քառթօն, ալպիւմինի լաւ տեսակ թուղթեր, բոռսըլէնէ եւ ապակիէ եւ քառթօն տիւռսիէ քիւվեթներ, մանիէզիւմի լամբեր եւ գունաւոր լամտերներ ու չամէներ եւ ամէն տեսակ դեղորայք։

Ֆայլէրի բլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անճամբ փորձել սոյն բլաքները։

Մթերանոցս ֆայլէրի եւ Մոնթվէնի բլաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Իւսէյլիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է։ 1668

Կ. ԶՄԱՏՈՒՇ

Ի ՊԱՅԱԶԷԼ ՀԱՍՈՒՆ

ՖԻՆԱՆՍՃԷԼԱՒ ԵՕԳՈՒՏՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կալուստան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կապմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ
ԱՑՑԵՏՈՄՍՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցանաւորդաց դիւրութեան համար կազմաուցեր ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուրլը, ուր կ'ընդունուին յանճնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ գրիչ, տումարք, պատուսակ, գրապանակ եւ եւ։ 756

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎԵՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880 ին կազմեալ՝ ի Լիոն նոտար Միրիֆիս տր Պէլէսի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւսպիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք 55 միլիոն ֆրանք — Մինչեւ յայսօր եղած վճարումներ են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. ՀԻՎԷՆ, բժիշկ ի Լիոն, Նախագահ. Պ. ԱԼԼԷՆ, Նախկին անօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն. ՕՏԻՖՈՒԷ, Նախկին շահագոյն չորրորդ շրջանակի ի Լիոն. ՊՈՒՐ, հասարակաց. ի Լիոն. ԳԼԷՆԱՌ կալուածատեր ի Լիոն. ՄԱՌԴԷԼ, կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈՒԹ, հասարակաց. ի Լիոն. ԺԻԼԷՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՎԷՆ, Տարեկալ ի Լիոն, Հաշուեքննիչ. Մ. ԱԼԼԷՆ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր անօրէն։

Լ'ԱՎԵՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻԼ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, ազգ զարգացումը մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերադարձել գրամագլուխն, կանխավճարներու հատանգաւորութեամբ։—Բաւականաչափ է՝ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ ամենայն հաստատ վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքի սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբ, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղի ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդի և շահակիցներու, հաշուական այնպիսի գործողութեամբ զորս ամէն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մտ, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բազմատիպ են, ինչպէս Շարժական արժէքից և փոխ տրուած գրամագիոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ գրամագլխոյ մի վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք փոխառութեանց և Հարստարարներու։ Ի ամենայնութեան մէջ գործածուած գրամագլխոյ, Մանկանց համար Օժիտք, Հանդստեան մնուցի ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, և մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է ենթադրութիւն։

Այս տարբերութիւնքը ճեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան ակաղներ որոց վճարմունքը տեղի կ'ունենան առանուել կամ նուազում միջոցաւոր ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամենքն ալ տեղեկնուն կը մասնակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Յարդ կինայ ստորագրուիլ այնպէս ամսական 1000 ֆրանքանոց մուրհակի որչափ ամսական վճարք մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բռնի մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտատուղթի մը, որք կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաշխին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան
1· 500 ֆրանքի, տասանամեայ մուրհակ տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'ստանան մինչեւ յայտարարումն, կամ
2· 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս
3· 1000 ֆրանքի, Հինգերի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Դա. Անգամ տարեշրջանին մէջ հինգերի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաշխն, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաշխին պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի
3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և տասանամեայ Մուրհակի մը 500 ֆրանքէն վերջերի, և տարով տոկոսներ որք երեքալով կ'անին մինչեւ վճարումն օրը։

Դա. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 տասանամեայ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան։
3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտատոմսի մը, կամ 1877ի Գուանի Ֆոնսիէն, կամ 1871 ի Վիլ տը Բառիսն, կամ Վիլ տը Մառսէյլն։ Այս երեք արժէքներէն վճարելի են 400 ֆրանքէն կամ 1883 ի Օպլիկասիոն Ֆոնսիէռէ մը 500 ֆրանքոց, կամ վերջապէս
5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանասիրի պարտատոմսի մը, շրջաբերութիւն 1883ի։
Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի։
3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաեւ 1879 ի Ֆոնսիէռ կամ Գուսիեռայ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իրօդէքս Օպլիկասիոնի մը (Գրէտի Ֆոնսիէնի հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակք 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբ։—Բռնիներն ամսական են և 2 ֆրանքի. տարեկան առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստակի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամէն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բռնիները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԵՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻԼ, ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութիւն պետութեան։ Հեռի լինելով շահաբաշխան կամ տուեալ տարեան ո և է գործէ, ո և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած գրամի ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէքներոց, Գանձագ թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և Նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու. Համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բանաւորագրութեան համար դիմել առ. Պետրոս Էֆ. Ամպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, թիւ. 40, Պաշէ-Գաբու, Պոլիս։ 1081

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Պ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պահչէ-գաբու Պոլիս։ կամ Ղալաթիա Մերթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 686

ԲՈԼԱՆ ՅԱՐՈՒԱՆ ԲԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ ՁԻԹԼԻԻ

(ՄԵՐՔ Ի ՊՈՒՍՍ)

Պէտքունք որ Սոռով

1304 Մէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Անվերսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Զիթլիի ջուրն, որ Արեւելուստքէն եկող համանման հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը դրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Անրիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վարչ. նախարարին։ Մէն մի եդիտ կրելու է քննիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերձենալ է այն ամէն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յայտնութիւնն ապահովեալ է մարսողական խոցոցներն և լեարդին հիւանդութեանց։ Ստէ, աւազախտ եւ յօգտաւէտ մէջ։ շաքարախտի և փամփլեցային խօթութեանց մէջ։

Զիթլի չատ անորժանամ հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ չատ օգտակար է այն պարագային յոգնամ ջուրերը վարակեալ են հանճարակ հիւանդութեանց ատեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջրլեղէնները, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Զիթլին։

Զիթլին կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միս բոլոր պարտականները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պնդանով սնող մարդիկները կամէ կրարելու է։

Զիթլիի ջուրը չաբաթն երկու անգամ կը դրուի ապրիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 15, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մասնաճիւղս՝—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169։—Պոլիս, Պ. Մէկիրի, դեղաշտաբ, 24, Եէնի ճամի փողոց։—Ֆ. Թէրմիսեան, դեղագործ, Ճղալ օղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ։—Ազբարաշ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր։—Ղալաթիա, Պ. Մաղոյաղօ, վաճառական, Մարթը փողոց, 34։—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան։—Թէրապիա, Սալա Աբդի նօբուլօ։—Պէշիքթաշ, Սողրաքի Թէքէարիտի, վաճառական։—Գալաթ գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անդրիա։—Իւսքիւտար, Ղազիրաքի Նուրիօբուլօ, դեղագործ։—

Պարապ շիշերը եւս կ'առնուին։ 1054

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՔ (1804)

Մեծ փողոց Դուլէ գաբուսու թիւ 667

Ամէն կերպ և ամէն չափաւ կենդանագիրներ, այսինքն Քարթ տը վիզիթ (չափաւոր), Կրուփ (խումբ), Քապինէ (մեծ), Միկնէօն (փոքր)։ Պզտիկ ապայոց համար վայրկենական լուսանկար։

Կենդանագիրները մեծ զգուշութեամբ և բան վերջնագոյն կատարելութեանց արուեստին՝ կը լինին։

Բարիզու, Լոնտոնի, Վիէննայի և Պերլինի անուանի գործատուներուն լուսանկարի մեքենաներ, գործիքներն և ամէն տեսակ նիւթերը, գործատանց գիներով կը ծախուին։

Ցանձնարարութիւնք գործատանց գիներով փութապէս կը կատարուին։

Լուսանկարչութեան վերաբերեալ նիւթերը մեզմէ գնողներուն լուսանկարչութեան ուսումն ձրիապէս կ'ուսանգուի։

ԳԱՐԵԶՈՒՐ ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍՊԻՏԱՆԱԼԻՍ (ՊՐՍՑ)

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի

Մ. ՄՈՐԻՋԻՈ ՖՐԱՆԳԻ,

Վոյվոտա, Վիզ պիս խան, Ղալաթիա, Էլպիկի խանի քով

ՍՊԻՆՖԻԼԻՍ գործարանն, որ կը գտնուի ԿՐԱՉ քաղաքին մէջ (Խագրիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852ին հիմնեալ, եւ Աւստրեհունգարիոյ մէջ գործարանաց օրատանման մէջ ԱՌԱՋԻՆ տեղը կը բռնէ։

Սպինֆիլիսի գործարանն 1837 ին արտատանած է 45,000 հարիւրաւոր։ 1684

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գուլառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով դրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները եւս կ'առնուին և ստակը եւս կը տրուի զեղջելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ՄԻ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՑՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենաներն ի ԶԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտրրդ, 120

Քարաքէօյի ապրիւրին դէմ. ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ Սինկէրի կարի մեքենային վերդերը միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շուբուխլու) 1761

ՖՐԷՆՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈՒՏԵՆԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՏԵՆԱՆԻՔ

Ամենաարագաթռիչ եւ բեռնակիր Լիբերալ և Ամերիկեան գիծ.

Անուանք	Ուղեւոր	Անուանք	Ուղեւ.
Ամերիկան	2500	Ֆրանկոնիան	3700
Ամերիկան	2500	Ֆրանկոնիան	3700
Ամերիկան	2500	Ֆրանկոնիան	3700
Ամերիկան	2500	Դանիան	3500
Ամերիկան	3700	Դանիան	5500
Հայաստան	6000	Դանիան	5500
Հայաստան	6000	Լեհաստան	2200
Քանադական	800	Լեհաստան	2500
Ամերիկեան	2000	Լիսաբոն	800
Հարաւ	700	Գլասգով	700
Հիբերնիա	3700	Բրէսլաու	3500
Դանիան	3700	Վալենսիան	6800
Հարաւ	3700	Գլասգով	6800

Ամերիկեան շոգենաւը, նաւապետ Տէյվիս յուլիս 2ին ատ կ'սպասուին։

Քանատական շոգենաւը, նաւապետ Ալեքսանդր, ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլն ատ հասաւ։

Լէյ-բլան, շոգենաւը, նաւապետ Լիս, Օսմանեան ամսոյս 7ին ատ վերադառնալով ուղղակի Լիվերպուլ ելլելու համար պիտի բնակուի։

Ուղեւորներու համար ամէն գիւրութիւն։

Ուղեւորներու մանրամասնութեանց համար դիմել

ՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ԼԱՆՏՈՒՆԻՆ

Գլխաւոր

Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա։

Նաւատեսաց. Գարտնայ, Տրէս, Ականա և ընկ.

Գլխաւոր

Գործակալներ

Գ. Գոլա, Իզմիրա Լաֆոնդէն. Ֆիլիպոլար, Գ. Գ. Քարվէր Եղբարք Գալաքսանդրիա, Գ. Լ. Վասիլան և ընկ. Մարդա, Ռ. Քարվիլերի. Ներա, Ս. Վաքզ օղլու Որդիք և ընկ. Զմիւռնիա, Դ. Մերիդոլ և ընկ. 1496

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷՅԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1888, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

Առաւօտ	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44	7 27	8 31
Գում-գաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53	7 40	7 40
Եէնի-գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	...	7 15	7 44
Տաուսա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	...	7 21	7 50
Եէնի—գաբու	6 44	7 12	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 2	7 24	7 54
Մագրիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	...	5 23	...	6 25	...	7 14	...	8 5
Ա. Մեհեմեան	...	7 53	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 34	...	7 24	...	8 15
Գիւզիւք Չէք	...	...	...	...	9 14	...	...	...	...	12 3	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 32	...	...

Իրիկուն	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41	43	45
Գիւզիւք Չէք	...	6 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ա. Մեհեմեան	6 20	6 49	...	7 45	...	8 40	...	9 48	...	11 10	...	1 40	...	...	...	...	...	...	6 2	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	...	9 53	...	11 20	...	1 59	...	3	3 56	...	4 57	...	5 49	6 13	...	7 3	...
Եէնի—գաբու	6 48	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 1	7 25	7 53
Սամսթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	...	...	...	...
Տաուսա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 29	7 57	...
Եէնի—գաբու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 10	7 39	8 7
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 18	7 47	8 15

Գիւզիւք Չէք — Ա. Մեհեմեան — Մագրիգիւղ — Եէնի—գաբու — Սամսթիա — Տաուսա փաշա — Եէնի—գաբու — Գում-գաբու — Կ. Պոլիս

Գիւզիւք Չէք — Ա. Մեհեմեան — Մագրիգիւղ — Եէնի—գա